

Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci

LIBUŠE LUDÍKOVÁ

OLOMOUC 2015

Oponenti: Mgr. Veronika Švecová
Mgr. Petra Tomalová

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rozšíření možností při přijímání a studiu osob se specifickými
vzdělávacími potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci,
CZ.1.07/2.2.00/29.0017

Neoprávněné užití tohoto díla je porušením autorských práv a může zakládat občanskoprávní,
správněprávní, popř. trestněprávní odpovědnost.

1. vydání

© Libuše Ludíková a kol., 2015

© Univerzita Palackého v Olomouci, 2015

ISBN 978-80-244-4612-7

Obsah

Úvod.....	5
1 Univerzita Palackého v Olomouci a studenti se specifickými potřebami	7
2 Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na UP v Olomouci	10
2.1 O Centru	10
2.2 Průvodce studiem od podání přihlášky po promoci.....	14
2.3 Mimoškolní život studentů.....	28
2.4 Důležité odkazy a kontakty.....	28
3 Služby poskytované Centrem podpory studentů se specifickými potřebami na UP v Olomouci	31
3.1 Tlumočnické služby a osobní asistence.....	33
3.1.1 Tlumočnické služby	33
3.1.2 Osobní a studijní asistence.....	35
3.2 Adaptace studijních materiálů.....	38
3.3 Poradenská činnost a intervence.....	40
3.3.1 Speciálněpedagogická intervence.....	40
3.3.2 Poradenská a konzultační činnost.....	41
3.3.3 Materiální a technické zabezpečení studia studentů se specifickými potřebami.....	41
3.4 Školící, osvětová a odborná činnost	44
Závěr	47
Resumé.....	48
Summary	49
Literatura	50
O autorech.....	52

Úvod

Vážené studentky a studenti,

dostáváte do rukou publikaci, která Vám představuje Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci, jím poskytované služby a přibližuje řešení situací, do kterých se můžete v průběhu svého studia dostat. Univerzita Palackého v Olomouci má, coby jedna z předních vysokých škol v České republice, podporu studia studentů se specifickými potřebami mezi svými prioritami a dlouhodobě se snaží poskytovat příslušné služby na vysoce profesionální úrovni s dodržáním zásady individualizovaného přístupu.

Autorský kolektiv

1 Univerzita Palackého v Olomouci a studenti se specifickými potřebami

Libuše Ludíková

Vzdělání je v České republice v souladu s platnými právními předpisy uskutečňováno na demokratických principech rovného přístupu ke vzdělávání bez jakékoliv diskriminace, včetně zákazu diskriminace z důvodů zdravotního stavu či pohlaví, s respektem ke vzdělávacím potřebám každého jedince. Všem osobám jsou zaručena široká práva spočívající ve vytvoření podmínek, které umožňují vzdělávání v souladu s jejich potřebami. Tyto principy platí pro všechny stupně vzdělávání. Vysoké školy zaujímají v moderní společnosti nezastupitelné místo a význam, jsou institucemi potřebnými pro fungování celé společnosti, neboť tato klade stále větší nároky na vzdělanost a vyžaduje daleko větší míru znalostí, dovedností a vědomostí od každého jedince.

Vysokoškolské studium je určeno všem s úplným středoškolským nebo středním odborným vzděláním. Rovnost přístupu je dána Zákonem č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), který ve smyslu § 21 v bodě 1, písmeni e) uvádí povinnost *činit všechna dostupná opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole*. Tato poznámka je směřována na osoby se zdravotním postižením nebo sociálním znevýhodněním. Podmínkou pro přijetí ke studiu je splnění podmínek přijímacího řízení.

*Rovnost
přístupu na VŠ*

Univerzita Palackého v Olomouci se při přístupu k uchazečům o studium a studentům se specifickými vzdělávacími potřebami a k sociálně znevýhodněným plně řídí všemi platnými mezinárodními dokumenty a postupuje v souladu s českou legislativou. Ve všech svých klíčových dokumentech, rozhodnutích a opatřeních vždy je pamatováno i na tuto skupinu studentů. V hlavním strategickém materiálu Univerzity Palackého v Olomouci, kterým je Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a tvůrčí činnosti Univerzity Palackého v Olomouci je jedním cílem zlepšení podmínek sociálně, ekonomicky a zdravotně znevýhodněných při vstupu do studia, během studia a bezprostředně po jeho absolvování. V tomto směru se Univerzita Palackého v Olomouci nevymyká obdobným záměrům jiných vysokých škol.

*Přístup
Univerzity
Palackého*

Pro všechny studenty přechod na vysokou školu je spjat s velkými změnami, a to nejen změnou místního prostředí, ale často i formou bydlení, ale zejména odlišnou organizací a jiným způsobem studia nebo zcela novými požadavky. Všechny tyto změny nebo některé z nich mohou být obzvláště závažnými právě pro studenty se specifickými vzdělávacími potřebami či sociálním znevýhodněním.

Se studiem souvisí nejen povinnosti, ale otevírají se nové možnosti. Jednou z nich je např. účast na zahraničních studijních pobytech a tyto perspektivy jsou k dispozici samozřejmě i zdravotně postiženým a sociálně znevýhodněným. Dalšími možnostmi je zapojení se do společenského dění nebo sportovních aktivit.

*Specifika
studia
na vysoké škole*

Naopak ve smyslu studijních povinností se ve větší míře od vysokoškolských studentů očekává samostatnost, schopnost samostudia a práce s informacemi a v neposlední řadě i vypracovávání seminárních prací nebo protokolů. V tomto ohledu je u studentů se specifickými potřebami třeba předpokládat, že studiu budou muset věnovat více času z důvodu specifických potřeb pro práci a proto se může také vysokoškolské studium jevit jako příliš náročné, proto je důležité, aby vysoké školy v souladu s výše zmíněným vyrovnáváním příležitostí vycházely vstříc studentům se specifickými potřebami, například možností sestavení individuálního vzdělávacího plánu nebo rozvolnění studia, v lepších případech i odbornou pomocí, vybavením a speciálněpedagogickou podporou.

Přístupnost studia na vysoké škole

Východiskem pro možnost studia zdravotně postižených na vysokých školách je již zmiňovaný Zákon o vysokých školách č. 111/1998 Sb. Ten ukládá povinnost činit dostupná opatření pro vyrovnávání příležitostí. Dalším, v tomto ohledu velice důležitým dokumentem, je pak Národní plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením (2005). Cílem je umožnit všem osobám se specifickými potřebami a sociálně znevýhodněným dosáhnout co nejvyššího vzdělání. Nezbytné je ale podniknout určité kroky, které toto umožní a zpřístupní studium všem. Jedná se o uzpůsobení přijímacích zkoušek pro studenty se specifickými potřebami, zabezpečení potřebného přístrojového a materiálového vybavení během studia a také zajištění dostupných služeb tlumočnicků, asistentů, předčitatelů. Neoddělitelnou a velmi důležitou součástí je i poskytování poradenských služeb, tedy psychologického, sociálně- právního, profesního a speciálněpedagogického poradenství pro studenty se specifickými potřebami při přípravě na zkoušky i v průběhu studia.

Přístupnost vysoké školy pro všechny v ideálním případě znamená zajistit srovnatelné podmínky studia i stejný přístup a poskytnutí stejného zázemí a možností studentům se specifickými potřebami a sociálním znevýhodněním v obdobné míře a rozsahu, jako je tomu u zdravých studentů. Kromě přístupné budovy a vhodně koncipovaného studia jsou zde i jiné aktivity a možnosti. Jsou to jednak knihovny, studovny s počítačovým vybavením, možnost ubytování na kolejích, stravování v menzách, sportovní vyžití, studijní pobyty v zahraničí, praxe, poradenské služby apod. Všechny tyto služby by měly být přístupné i studentům se specifickými potřebami a sociálně znevýhodněným, popřípadě alespoň nějak kompenzovány. Z tohoto hlediska důležitou roli hrají poradenská centra a střediska určená pro zdravotně postižené studenty, která tyto podmínky pomáhají vytvářet.

Přístupnost Univerzity Palackého

Univerzita Palackého v Olomouci již řadu let se systematicky snaží poskytnout adekvátní míru podpory všem svým studentům. V posledních letech patří mezi priority Univerzity Palackého v Olomouci zajištění špičkových podmínek pro studium všech skupin studentů se specifickými potřebami i sociálně znevýhodněných. Na Pedagogické fakultě a Fakultě tělesné kultury bylo řešeno několik projektů, které následně nastartovaly celouniverzitní projekty, které byly zaměřeny na podporu a integraci studentů se specifickými potřebami do studia a vyrovnávání příležitostí přístupu ke studiu u uchazečů z různých znevýhodněných sociálních skupin. V současné době jsou všechny služby centrálně koordinovány celouniverzitním Centrem podpory studentů se specifickými potřebami.

Služby Centra

V současné době nejen že existuje specializované celouniverzitní pracoviště, ale všem studentům, kteří o to požádají, je bezplatně poskytována poradenská, konzultační

a terapeutická podpora a to od okamžiku projevení zájmu o studium, přes přijímací řízení i během celého studia. Služby jsou zaměřeny nejen na samotné uchazeče a studenty, ale i jejich učitele. Opomenuty nejsou ani práce na odstraňování architektonických bariér a většina objektů Univerzity Palackého v Olomouci je již dnes přístupná i studentům s poruchami hybnosti.

Univerzita Palackého v Olomouci se snaží naplňováním své strategie být nejen moderní a mezinárodně uznávanou institucí, ale i vysokou školou otevřenou úplně všem zájemcům o studium.

2 Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na UP v Olomouci

Lucia Pastieriková

Univerzita Palackého považuje za jednu ze svých priorit trvalou podporu studentů se specifickými potřebami a již několik let koncipuje systém, který pomáhá vyrovnávat příležitosti ke studiu u uchazečů a studentů s různými druhy zdravotního postižení či znevýhodnění, sociální postižení nevyjímaje.

2.1 O Centru

Kdo jsme?

Centrum podpory studentům se specifickými potřebami (dále jen Centrum) vzniklo v roce 1996 při Katedře speciální pedagogiky (dnešním Ústavu speciálně-pedagogických studií) na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci na základě řešení grantu Fondu rozvoje vysokých škol. Vznik Centra tak reagoval na tehdejší potřeby studentů se specifickými potřebami v kontextu s právními novelami a vývojem trendu integrace a inkluze i ve vysokoškolském vzdělávání. V současnosti poskytuje své služby více než stovce studentů se specifickými potřebami v rámci všech fakult UP.

Až do července roku 2012 zněl jeho název Centrum pomoci handicapovaným. Název však není jedinou oblastí, která prošla v rámci Centra změnou. Změnilo se i legislativní ukotvení a způsob jeho financování. Od září roku 2012 se stalo Centrum **samostatným univerzitním zařízením** s vlastním statutem a organizačním řádem. V roce 2014 vstoupila v platnost novelizovaná Směrnice rektora UP (B3-14-4-SR) upravující podmínky uchazečů o studium se specifickými potřebami při probíhajících přijímacích řízeních a podmínky studentů se specifickými potřebami při studiu. Financování Centra převážně na základě projektové činnosti vystřídalo od ledna 2012 poskytnutí státní dotace na studenty se specifickými potřebami, co vhodně doplňuje i nadále projektová činnost, s její pomocí se v průběhu činnosti Centra vytvořil kvalitní základ pro další rozvoj jeho aktivit, o čemž svědčí i zvýšený zájem studentů se specifickými potřebami o studium na univerzitě. Tenhle zvýšený zájem vede k nezbytnosti pokračovat v již započaté modernizaci Centra, která má ve svém konečném důsledku průběžně podporovat rozvoj edukačních podmínek studentů se specifickými potřebami, rozšiřovat nabídku služeb tak po stránce poradenské, lingvistické, technické, knihovnické, sociální, terapeutické atd.

Hlavní cíl

Je naším zájmem a cílem, aby Centrum jako celouniverzitní zařízení poskytovalo **pomoc a podporu při integraci studentům se specifickými potřebami do vysokoškolského studia a života**. Jedině tak se stane univerzita místem poskytujícím vzdělání široké veřejnosti bez ohledu na zdravotní stav či specifické potřeby vyplývající ze zdravotního postižení či znevýhodnění.

Cílové skupiny

Komu je pomoc a podpora určena?

- **uchazečům o studium, studentům a účastníkům programů celoživotního vzdělávání se specifickými potřebami na všech fakultách v rámci Univerzity Palackého v Olomouci. Uchazečem, studentem, či účastníkem celoživotního vzdělávání (CŽV)**

se specifickými potřebami se rozumí uchazeči, studenti, či účastníci programů CŽV se zdravotním postižením, zdravotním či sociálním znevýhodněním. Jedná se o tyto skupiny uchazečů či studentů:

- *osoby se zrakovým postižením,*
- *osoby se sluchovým postižením,*
- *osoby s omezením hybnosti či chronickým onemocněním nebo oslabením,*
- *osoby se specifickými poruchami učení a pozornosti či chování,*
- *osoby s narušenou komunikační schopností,*
- *osoby s poruchami autistického spektra,*
- *osoby s více vadami,*
- *osoby s psychickými onemocněními;*
- *osoby s nadáním a talentem;*
- *osoby ze sociálně znevýhodněného prostředí.*
- **rodičům žáků se specifickými potřebami,** kteří uvažují o studiu na vysoké škole;
- **pedagogickým a nepedagogickým pracovníkům v rámci UP v Olomouci;**
- **učitelům středních škol** v otázkách možností vzdělávání studentů se specifickými potřebami;
- **intaktním studentům,** kteří mohou využít služby Centra tak v oblasti poradenství, jako i v oblasti proškolení v přístupech k osobám se specifickými potřebami. Tyto schopnosti mohou následně využít při poskytování konkrétních služeb samotným studentům se specifickými potřebami.

Co Centrum nabízí?

Centrum:

- poskytuje studentům a účastníkům programů celoživotního vzdělávání se specifickými potřebami Univerzity Palackého odborný poradenský, technický a terapeutický servis;
- poskytuje poradenské služby pro vyučující;
- vyvíjí spolupráci se studijními odděleními jednotlivých fakult;
- spolupracuje se středními školami, na nichž studují žáci se specifickými potřebami;
- při zajištění služeb pro studenty, účastníky jako i uchazeče se studijními potřebami spolupracuje s jednotlivými účelovými zařízeními univerzity, jako např. Knihovna UP, Koleje a menzy UP;
- navazuje spolupráci i s dalšími poradenskými zařízeními v rámci Olomouckého kraje, s Magistrátem Města Olomouc v podobě aktivní účasti na projektu Bezbariérová Olomouc;
- na úrovni celostátní a zahraniční probíhá aktivní kooperace s poradenskými centry v Brně, v Praze, v Hradci Králové, v Ostravě, v Pardubicích, s Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre a dalšími.

*Nabídka
Centra*

Kdo jsou koordinátoři Centra?

V rámci Centra působí okrem ředitele Centra a jeho zástupce i tzv. **koordinátoři**, kteří jsou **přiděleni jednotlivým studentům** v závislosti od specifík daného postižení či znevýhodnění. Jedná se o:

- *koordinátora pro osoby se zrakovým postižením,*
- *koordinátora pro osoby se sluchovým postižením,*
- *koordinátora pro osoby s poruchou hybnosti,*
- *koordinátora pro osoby s narušenou komunikační schopností, specifickými poruchami učení a pozornosti, s dlouhodobými psychickými a somatickými obtížemi a poruchami, s poruchami autistického spektra,*

Koordinátoři

- *koordinátory poskytující pomoc a podporu všem výše zmíněným kategoriím, působící na Fakultě tělesné kultury UP v Olomouci.*

Koordinátorem je zaměstnanec UP pracovně zařazen v Centru, který disponuje potřebnými vědomostmi, schopnostmi jako i osobnostními vlastnostmi pro poskytování kvalitního a odborného servisu. Kontakty na jednotlivé koordinátory naleznete v závěru této metodiky, jako i na webových stránkách a nástěnkách Centra, Ústavu speciálně-pedagogických studií, či studijních oddělení jednotlivých fakult UP.

*Oblasti
poradenské
pomoci a práce
koordinátora*

Kdy se na ně můžete obracet?

Na koordinátory se můžete obracet, když potřebujete:

- zjistit informace o studiu a fakultách týkajících se podmínek studia studentů se specifickými potřebami;
- zjistit informace o přijímacích zkouškách a jejich možné modifikace na základě potřeb studentů se specifickými potřebami;
- zabezpečit vhodnou formu realizace přijímací zkoušky;
- zprostředkovat setkání s představiteli fakulty/katedry za účelem získání bližších informací o studiu pro studenty se specifickými potřebami, které vám umožní srovnat vaši představu o studiu s jejich nabídkou a tím i zhodnotit své možnosti a limity s požadavky a nároky daného oboru či fakulty;
- pomoci při řešení problémů a zajištění vhodných podmínek studia (asistence, zapůjčení kompenzačních pomůcek, konzultace, odborné poradenství, zpřístupnění studijních materiálů atd.);
- zrealizovat funkční diagnostiku vlivu zdravotního postižení či znevýhodnění na studijní výkon.

*Úlohy
koordinátora*

Co je úkolem koordinátora Centra?

Úkolem koordinátora Centra:

- mít přehled o vzdělávacích možnostech nabízených v rámci jednotlivých fakult pro studenty se specifickými potřebami;
- pomáhat studentům se specifickými potřebami při zajištění podmínek pro jejich studium;
- hledat vhodné alternativy řešení jejich specifické situace vyplývající z individuálních specifik daného postižení či znevýhodnění;
- diagnostikovat funkční dopad daného postižení či znevýhodnění na studijní výkon, resp. aktivity nezbytné pro studium zvoleného oboru;
- udržet kontakty se studenty se specifickými potřebami po celou dobu jejich působení na fakultě;
- komunikovat s poskytovateli jednotlivých služeb (s asistenty, s tlumočníky, s přepisovateli apod.) dle charakteru poskytovaných služeb;
- spolupracovat s odborníky, s pedagogickými a nepedagogickými pracovníky a s organizacemi při zajišťování pomoci a podpory studentovi, či uchazeči se specifickými potřebami.

Adresa

Kde nás naleznete?

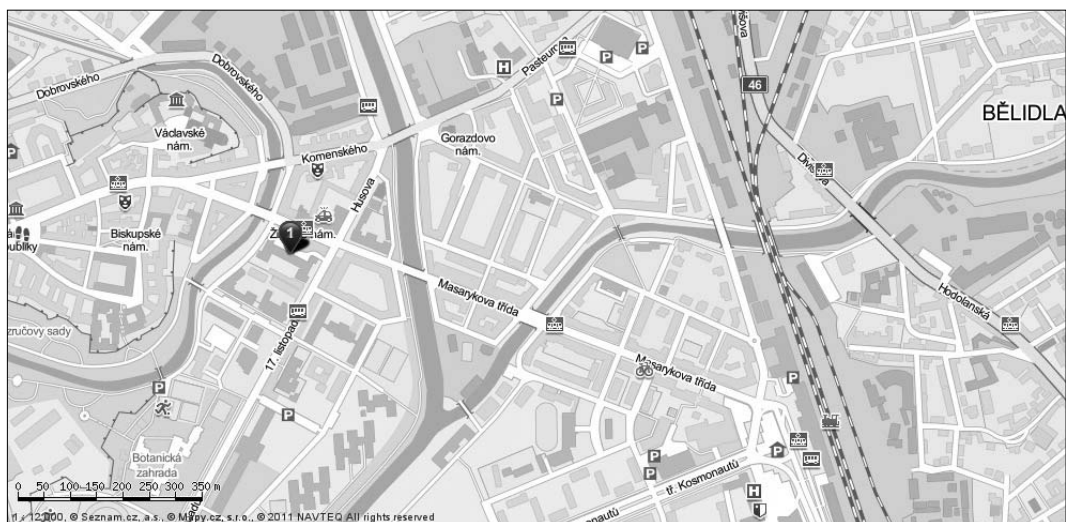
Centrum podpory studentů se specifickými potřebami se nachází v prostorách Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Část služeb je díky svým specifikům poskytovaná koordinátory, kteří sídlí na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci.

Adresa Pedagogické fakulty UP v Olomouci

Žižkovo nám. 5
771 40 Olomouc

Popis trasy na Žižkovo nám. 5

Z vlakového nádraží (stanice Olomouc hl. n.) tramvaje č. 2, 4 a 6 stanice Žižkovo náměstí (2. zastávka, směrem do centra města), z autobusového nádraží (stanice Olomouc, autobusové nádraží) tramvaj č. 4 (3. zastávka, směrem do centra města).

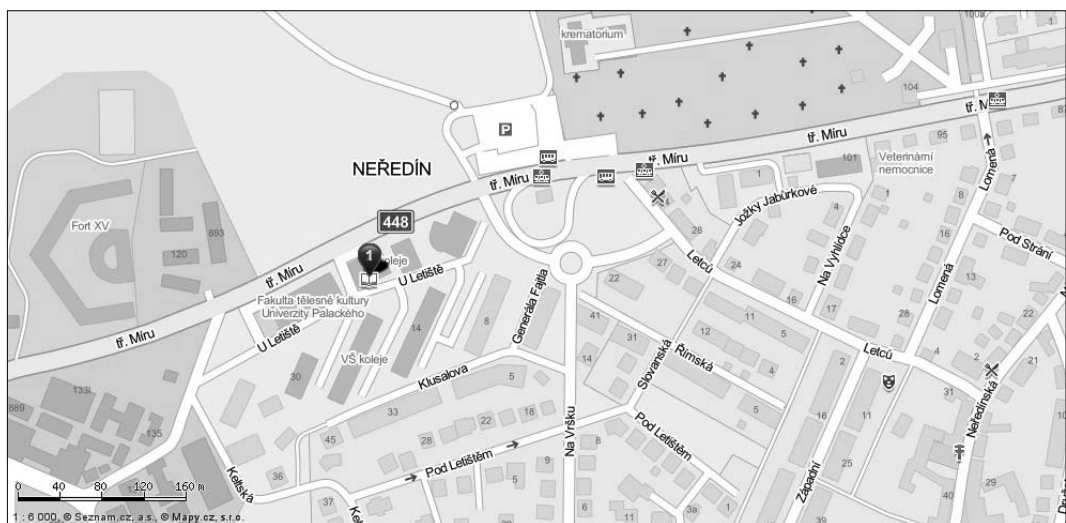

Adresa Fakulty tělesné kultury UP v Olomouci

Tř. Míru 115
771 11 Olomouc

Popis trasy na Tř. Míru 115

Z vlakového nádraží (stanice Olomouc hl. n.) tramvaje č. 2 a 7 stanice Neředín, krematorium (konečná zastávka); z autobusového nádraží (stanice Olomouc, autobusové nádraží, podchod) tramvaj č. 4. Vystoupit na zástavce Hlavní nádraží, přestup na tramvaj č. 2 nebo 7 (konečná zastávka, Neředín, krematorium).

2.2 Průvodce studiem od podání přihlášky po promoci

*Výběr fakulty
a oboru*

Výběr fakulty a oboru

Rozhodnutí studovat na vysoké škole je jen prvním krokem na cestě vzdělanosti, která je plná různých křižovatek, překážek, ale i dobrodružství. Tady je potřeba se pořádně porozhlédnout, kterým směrem se vyberete, protože ten může zásadně ovlivnit způsob vašeho života pro nejbližších 3, 5 nebo i více let.

Při výběru fakulty a konkrétního oboru je potřebné mít k dispozici co nejvíc informací nejen o daném oboru ve všeobecnosti, ale i o možnostech studia právě pro osoby se specifickými potřebami.

Univerzitu Palackého v Olomouci tvoří v současnosti osm fakult, které nabízejí stovky možných oborů a jejich kombinací (je možné studovat i dva obory zároveň). Okrem minimálně dvou stovek studijních oborů v českém jazyce, je možné si vybrat i z nabídky šedesáti oborů v cizím jazyce. Studovat je možné tak v prezenční, jako i v kombinované (tzv. dálkové) formě, která umožňuje při studiu i pracovat. Ale i prezenční studium nabízí dostatek prostoru pro realizaci svých volnočasových aktivit či praxí.

*Informace
o vysoké škole*

Kde hledat informace o vysoké škole?

Univerzitu Palackého můžeme řadit mezi tzv. „výzkumné“ univerzity, což znamená, že klade důraz na vědu, výzkum a vývoj. Podle skladby svých fakult bychom mohli považovat Univerzitu Palackého za převážně humanitní vysokou školu, ale nabízí i celou řadu přírodovědných, společenskovedných, lékařských či uměleckých oborů. Z významných vědeckých pracovišť UP můžeme vzpomenout například Centrum kinantropologického výzkumu, Laboratoř experimentální medicíny, Společnou laboratoř optiky a jiné. Informace o studiu na UP v Olomouci můžete najít:

- na webové stránce www.studuj.upol.cz;
- na webových stránkách univerzity www.upol.cz v části „*Zájemcům o studium*“, kde je možné nalézt potřebné informace o studijních oborech, přijímacím řízení, ubytování a stravování, studiu studentů s postižením, ale i základní informace z oblasti kultury, sportu či volného času;
- prostřednictvím **Dnů otevřených dveří**, které se konají na jednotlivých fakultách 1–2× ročně. První termín je vždy v průběhu listopadu a druhý v lednu. Zájemci o studium tak mají vhodnou příležitost zjistit přesné informace nejen o přijímacím řízení v informačních blocích jednotlivých fakult, ale i možnost seznámit se s místem svého budoucího studia. Návštěvníkům Dne otevřených dveří UP bývá k dispozici speciální autobusová linka, která vyjíždí ze zastávky Hlavní nádraží, odkud pokračuje směrem k jednotlivým fakultám. Jízdní řád je k dispozici na webových stránkách univerzity.
- **Gaudeamus** je další způsob, jak získat potřebné informace o studiu na VŠ. Jedná se o Evropský veletrh pomaturitního a celoživotního vzdělávání zaměřen na prezentaci jednotlivých fakult a univerzit v rámci celé ČR;
- v případě **celoživotního vzdělávání**, které patří již delší dobu mezi nejvýznamnější témata společenské diskuse a tvoří důležitou součást vzdělávací činnosti UP, můžete informace získat prostřednictvím Portálu celoživotního vzdělávání na hlavní stránce UP, nebo na webových stránkách jednotlivých fakult UP v části určené „*Zájemcům o studiu*“;

- další možností je **facebookový profil UP**, kde se můžete seznámit se spousty studentů a dozvědět se tak mnohé informace přímo od osob z vašich řad. Podívat se můžete i na **YouTube**, kde jsou k dispozici reportáže z univerzitního života;
- případně je možné zkontaktovat jednotlivé **koordinátory**, na které se můžete obrátit s konkrétními dotazy.

Co by mělo zajímat uchazeče se specifickými potřebami při výběru studijního oboru?

Požadavky, kladené vysokou školou na studenty, jsou na všechny stejné – bez ohledu na to, jestli se jedná o studenta intaktního nebo studenta se specifickými potřebami. Z toho důvodu je potřebné při výběru vhodného oboru myslet nejen na to, čemu by se chtěli v budoucnosti věnovat, jaké jsou možnosti uplatnění po ukončení studia na VŠ, ale také na to, jestli se v průběhu studia nevyskytne požadavek, který nebudete moci splnit z důvodu svého postižení či znevýhodnění.

Okruhy zájmu uchazečů se specifickými potřebami

V následujících tabulkách vám nabízíme přehled oblastí a dotazů dle jednotlivých druhů postižení, které vás mohou zajímat a pomoci vám rozhodnout při výběru daného oboru či fakulty.

Informace pro uchazeče a studenty se zrakovým postižením

Uchazeči a studenti se zrakovým postižením

Úvodní informace	<i>Kdo je koordinátorem pro osoby se zrakovým postižením? Kde najdu na něho kontakt? Mohu se na něj obracet kdykoliv v průběhu studia?</i>
	<i>Budu mít v první den na univerzitě k dispozici někoho, kdo mi poskytne základní informace o ... (studiu, fakultě, prostorách...)?</i>
	<i>Potřebuji prokázat své postižení/znevýhodnění nějakým potvrzením či průkazem?</i>
	<i>Jaké služby mi Centrum může nabídnout v průběhu studia? Jsou tyto služby hrazené?</i>
	<i>Kolik nevidomých a zrakově postižených studentů již skončilo studium (nebo studuje) na fakultě? Skončil již nějaký student obor (kombinaci), kterou jsem si vybral/a já?</i>
Lokalizace a okolí fakulty	<i>Tvoří budovy fakulty jeden komplex, či jsou rozmístěny po městě? Dá se z jedné budovy do druhé dostat městskou hromadní dopravou?</i>
	<i>Jsou budovy, kde budu mít výuku, v jednom areálu? Jsou cesty, které vedou k jednotlivým budovám těžko dostupné?</i>
	<i>Jak daleko je areál fakulty od... (centra, knihovny, nádraží, nejbližšího nákupního střediska...)?</i>
	<i>Jsou k dispozici reliéfní mapy města /areálu fakulty? Mohu je dostat k dispozici?</i>
	<i>Je možné zajistit trénink prostorové orientace po areálu fakulty (kolejí, menzy...)?</i>
	<i>Mohu dostat k dispozici průvodce?</i>
Ubytování	<i>Nacházejí se koleje, kde budu bydlet, v těsné blízkosti školy (kde budu mít většinu výuky)? V případě, že ne, je fakulta lehkou dostupná pro dopravu?</i>

	<i>Je možné se vybrat jedno-, dvoupostelový pokoj? Jsou pokoje vybaveny sociálním zařízením? Jsou k dispozici kuchyně? Je možné najít ubytování v podnájmu v blízkosti fakulty?</i>
Stravování	<i>Má univerzita/fakulta svou (centrální) jídelnu/menzu? Nachází se jídelna/menza v blízkosti fakulty, kde budu mít většinu výuky? Je možnost zajistit v jídelně/menze formu dietního stravování? Mohu počítat při stravování s pomocí (např. při výběru jídla, při odnose jídla...)?</i>
Zdravotnická péče	<i>Má univerzita zdravotnické středisko? Je lékařská služba poskytována non-stop, přes víkendy...? Kde mohu nalézt potřebné informace? Má univerzita psychologickou poradnu?</i>
Sportovní aktivity	<i>Existují pro studenty se zrakovým postižením nějaké možnosti na sportování (jsou součástí nabídky univerzity)? Kde najdu o nabídce potřebné informace, kontaktní osobu...?</i>
Studium	<i>Jsou skripta (studijní materiály, literatura...) dostupné v elektronické podobě? Na koho se mám obrátit v případě, že budu potřebovat zpracovat studijní materiály do vhodné podoby? Koordinátora? Samotného vyučujícího? Nějakou organizaci? Centrum? Je možné si dát vyhotovit reliéfní schémata, tabulky, grafy...? Je možné v průběhu studia dostávat materiály ve zvětšeném písmu, v bodovém písmu, naskenované, v elektronické verzi...? Mohu mít k dispozici kopie poznámek k přednáškám? Může mi někdo pomáhat při dělení poznámek na přednáškách? Mohu někoho požádat o předčítání textů? Je možné používat na přednáškách diktafon pro zaznamenání přednášky? Je možné používat notebook na zápis poznámek? Jaké pomůcky jsou na fakultě k dispozici? (magnetofon, diktafon, notebook, tiskárna, zvětšovací software, televizní lupa, počítač s hlasovým výstupem, elektronický braillský zápisník, braillský řádek, skener...) Jsou tyto pomůcky studentům k dispozici? Jsou za úplatu? Jsou katalogy univerzitní (fakultní) knihovny dostupné v elektronické formě? Je v knihovně televizní lupa, skener...? Je v knihovně někdo, kdo mi pomůže při... (používání katalogů, skenování textů, výběru knih z poliček, hledání konkrétních knih/textů...? Existují na fakultě pravidla, dle kterých se upravují podmínky pro zkoušky studentů se zrakovým postižením? Mohu vykonávat zkoušky adaptovanou formou? Mohu při zkoušce využívat elektronické pomůcky (televizní lupu, notebook s hlasovým výstupem, elektronický zápisník...)? Může při zkoušce někdo zapisovat mé odpovědi? Mohu počítat s prodlouženým časem? Mohu vykonávat zkoušku ve speciální místnosti?</i>

Informace pro uchazeče a studenty se sluchovým postižením

*Uchazeči
a studenti
se sluchovým
postižením*

Úvodní informace	<i>Kdo je koordinátorem pro studenty se sluchovým postižením? Kde najdu na něho kontakt? Mohu se na něj obracet kdykoliv v průběhu studia? Je koordinátor pro studenty se sluchovým postižením k zastizení na e-mailu, na telefonu se službou SMS?</i>
	<i>Budu mít v první den na univerzitě k dispozici někoho, kdo mi poskytne základní informace o ... (studiu, fakultě, prostorách...)?</i>
	<i>Potřebuji prokázat své postižení/znevýhodnění nějakým potvrzením či průkazem?</i>
	<i>Jaké služby mi Centrum může nabídnout v průběhu studia? Jsou tyto služby hrazené?</i>
	<i>Kolik neslyšících a nedoslýchavých studentů již skončilo studium (nebo studuje) na fakultě? Skončil již nějaký student obor (kombinaci), kterou jsem si vybral/a já?</i>
Lokalizace a okolí fakulty	<i>Tvoří budovy fakulty jeden komplex, či jsou rozmístěny po městě? Dá se z jedné budovy do druhé dostat městskou hromadní dopravou? Jsou budovy, kde budu mít výuku, v jednom areálu?</i>
	<i>Jak daleko je areál fakulty od... (centra, knihovny, nádraží, nejbližšího nákupního střediska...)?</i>
Ubytování	<i>Nacházejí se koleje, kde budu bydlet, v těsné blízkosti školy (kde budu mít většinu výuky)? V případě, že ne, je fakulta lehkodostupná pro dopravu?</i>
	<i>Je možné se vybrat jedno-, dvoupostelový pokoj? Jsou pokoje vybaveny sociálním zařízením? Jsou k dispozici kuchyně?</i>
	<i>Je možné najít ubytování v podnájmu v blízkosti fakulty?</i>
	<i>Je možné dostat pokoj se světelnou signalizací (hlásič požáru apod.)?</i>
Stravování	<i>Má univerzita/fakulta svou (centrální) jídelnu/menzu?</i>
	<i>Nachází se jídelna/menza v blízkosti fakulty, kde budu mít většinu výuky?</i>
	<i>Je možnost zajistit v jídelně/menze formu dietního stravování?</i>
Zdravotnická péče	<i>Má univerzita zdravotnické středisko?</i>
	<i>Je lékařská služba poskytovaná non-stop, přes víkendy...? Kde mohu nalézt potřebné informace?</i>
	<i>Má univerzita psychologickou poradnu?</i>
Studium	<i>Může mi zajistit fakulta (Centrum) tlumočnicka (orální tlumočení, tlumočení do znakového jazyka)? Kdy mohu jeho služby využívat (při vyučování, při praxích, při komunikaci se studijním oddělením, při komunikaci se spolužáky...)?</i>
	<i>Budu mít přístup k internetu? Faxu? Dá se s děkanátem, studijním oddělením komunikovat prostřednictvím faxu, e-mailu, telefonu se službou SMS?</i>
	<i>Jaké pomůcky jsou na fakultě k dispozici? (počítač s tiskárnou, indukční smyčka, bezdrátový mikrofon...) Jsou tyto pomůcky studentům k dispozici? Jsou za úplatu?</i>
	<i>Musím před použitím mikroportu dopředu informovat vyučujícího? Zajistí to koordinátor?</i>
	<i>Jsou v přednáškových místnostech namontovány indukční smyčky?</i>

	Na zapisování poznámek v průběhu přednášek se mohu obrátit na Centrum, spolužáky, koordinátora?
	Je na fakultě přístup ke kopírce? Dají se pořídit kopie v blízkosti fakulty? Musím si kopie zajistit ve vlastní režii?
	Mohou vyučující poskytovat materiály z přednášek? Na koho se v takovém případě mám obrátit – na koordinátora, samotného vyučujícího? Mohu dostávat průvodní informace k videím, filmům?
	Existují na fakultě pravidla, dle kterých se upravují podmínky pro zkoušky studentů se sluchovým postižením? Mohu vykonávat zkoušky adaptovanou formou? Mohu vykonávat zkoušky písemně? Mohu počítat se služby tlumočnicka? Mohu využívat technické pomůcky – naslouchací aparát s mikroportem? Mohu počítat s prodlouženým časem? Mohu vykonávat zkoušku ve speciální místnosti?

Uchazeči
a studenti
s omezením
hybnosti

Informace pro uchazeče a studenty s omezením hybnosti

Úvodní informace	Kdo je koordinátorem pro studenty s poruchou hybnosti? Kde najdu na něho kontakt? Mohu se na něj obracet kdykoliv v průběhu studia?
	Budu mít v první den na univerzitě k dispozici někoho, kdo mi poskytne základní informace o ... (studiu, fakultě, prostorách...)?
	Potřebuji prokázat své postižení/znevýhodnění nějakým potvrzením či průkazem?
	Jaké služby mi Centrum může nabídnout v průběhu studia? Jsou tyto služby hrazené?
	Kolik studentů s poruchou hybnosti již skončilo studium (nebo studuje) na fakultě? Skončil již nějaký student obor (kombinaci), kterou jsem si vybral/a já?
Lokalizace a okolí fakulty	Tvoří budovy fakulty jeden komplex, či jsou rozmístěny po městě? Dá se z jedné budovy do druhé dostat městskou hromadní dopravou? Jsou budovy, kde budu mít výuku, v jednom areálu? Jsou všechny tyto budovy bezbariérové?
	Jak daleko je areál fakulty od... (centra, knihovny, nádraží, nejbližšího nákupního střediska...)? Jsou v areálu, kde budu mít nejčastěji přednášky, vyhrazené parkovací místa pro osoby s postižením?
	Existuje v místě fakulty/univerzity speciální doprava pro osoby na invalidním vozíku? Existuje taxislužba pro vozíčkáře?
Ubytování	Nacházejí se koleje, kde budu bydlet, v těsné blízkosti školy (kde budu mít většinu výuky)? Jsou tyto koleje přizpůsobeny osobám s poruchou hybnosti (nájezdová rampa, výtah, schodolez...).
	Je možné se vybrat jedno-, dvoupostelový pokoj? Jsou pokoje vybaveny sociálním zařízením? Jsou sociální zařízení přizpůsobena i pro osoby s poruchou hybnosti? Jsou k dispozici kuchyně?
	Mohu dostat pokoj na přízemí?
	Existuje na koleji místo, kde si mohu dobít elektrický vozík?

	<p>Mohu počítat s tím, že mi v případě potřeby pomůžou spolubydlící s drobnými službami?</p> <p>Je možné najít ubytování v podnájmu v blízkosti fakulty?</p> <p>Mohu dostat asistenta na činnosti, jako je umývání, oblékání, nákup, přeprava, vaření, stravování...? Bude moct asistent bydlet na tom stejném pokoji jako já? Na stejném patře? V stejném koleji?</p>
Stravování	<p>Má univerzita/fakulta svou (centrální) jídelnu/menzu? Nachází se jídelna/menza v blízkosti fakulty, kde budu mít většinu výuky? Je tato jídelna/menza přístupna i pro vozíčkáře?</p> <p>Bude mi někdo moci pomoci při výběru jídla? Budu mít někoho k dispozici, kdo mi pomůže jídlo odnést?</p> <p>Je možnost zajistit v jídelně/menze formu dietního stravování?</p> <p>Je při jídelně/menze přizpůsobené WC pro vozíčkáře? Jsou v blízkosti jídelny/menzy vyhrazené parkovací místa pro zdravotně postižené?</p>
Zdravotnická péče	<p>Má univerzita zdravotnické středisko?</p> <p>Je lékařská služba poskytovaná non-stop, přes víkendy...? Kde mohu nalézt potřebné informace?</p> <p>Je možné zajistit pravidelnou fyzioterapeutickou léčbu? Může mi být tato léčba poskytována přímo na pokoji?</p> <p>Má univerzita psychologickou poradnu?</p>
Sportovní aktivity	<p>Existují pro studenty s postižením hybnosti nějaké možnosti na sportování (jsou součástí nabídky univerzity)?</p> <p>Kde najdu o nabídce potřebné informace, kontaktní osobu...?</p>
Studium	<p>Jsou budovy školy dostupné pro osoby na vozíčku? Mají přednáškové místnosti bezbariérový vstup? Mají budovy, v kterých budu mít nejčastěji vyučování, WC přizpůsobené pro vozíčkáře? Nachází se v areálu fakulty WC přizpůsobené pro vozíčkáře?</p> <p>Je knihovna, kterou budu navštěvovat, přístupna pro vozíčkáře? Mohu poprosit pracovníky knihovny o pomoc při výběru knih z polic? Má knihovna, kterou budu navštěvovat, WC přístupné pro vozíčkáře? Jestli není knihovna bezbariérová, mohu požádat o půjčení knih domů, vyhledání a zkopírování článků?</p> <p>Jaké pomůcky jsou na fakultě k dispozici (magnetofon, diktafon, počítač s tiskárnou, skener, speciálně upravené klávesnice...)? Jsou tyto pomůcky studentům k dispozici? Jsou za úplatu?</p> <p>Na zapisování poznámek v průběhu přednášek se mohu obrátit na Centrum, spolužáky, koordinátora?</p> <p>Je na fakultě přístup ke kopírce? Dají se pořídít kopie v blízkosti fakulty? Musím si kopie zajistit ve vlastní režii?</p> <p>Mohou vyučující poskytovat materiály z přednášek? Na koho se v takovém případě mám obrátit – na koordinátora, samotného vyučujícího?</p> <p>Existují na fakultě pravidla, dle kterých se upravují podmínky pro zkoušky studentů s poruchou hybnosti? Mohu vykonávat zkoušky adaptovanou formou? Může někdo zapisovat mé odpovědi? Mohu při zkoušce používat elektronické pomůcky? Mohu vykonávat zkoušku v osobitě místnosti? Mohu počítat s prodlouženým časem?</p>

*Uchazeči
a studenti
se specifickými
poruchami
učení*

Informace pro uchazeče a studenty se specifickými poruchami učení

Úvodní informace	<i>Kdo je koordinátorem pro studenty se SPU? Kde najdu na něho kontakt? Mohu se na něj obracet kdykoliv v průběhu studia?</i>
	<i>Budu mít v první den na univerzitě k dispozici někoho, kdo mi poskytne základní informace o ... (studiu, fakultě, prostorách...)?</i>
	<i>Potřebuji prokázat své postižení/znevýhodnění nějakým potvrzením či průkazem?</i>
	<i>Jaké služby mi Centrum může nabídnout v průběhu studia? Jsou tyto služby hrazené?</i>
	<i>Kolik studentů se SPU již skončilo studium (nebo studuje) na fakultě? Skončil již nějaký student obor (kombinaci), kterou jsem si vybral/a já?</i>
Lokalizace a okolí fakulty	<i>Tvoří budovy fakulty jeden komplex, či jsou rozmístěny po městě? Dá se z jedné budovy do druhé dostat městskou hromadní dopravou? Jsou budovy, kde budu mít výuku, v jednom areálu?</i>
	<i>Jak daleko je areál fakulty od... (centra, knihovny, nádraží, nejbližšího nákupního střediska...)?</i>
Ubytování	<i>Nacházejí se koleje, kde budu bydlet, v těsné blízkosti školy (kde budu mít většinu výuky)?</i>
	<i>Je možné se vybrat jedno-, dvoupostelový pokoj? Jsou pokoje vybaveny sociálním zařízením? Jsou k dispozici kuchyně?</i>
	<i>Je možné najít ubytování v podnájmu v blízkosti fakulty?</i>
Stravování	<i>Má univerzita/fakulta svou (centrální) jídelnu/menzu? Nachází se jídelna/menza v blízkosti fakulty, kde budu mít většinu výuky?</i>
	<i>Je možnost zajistit v jídelně/menze formu dietního stravování?</i>
Zdravotnická péče	<i>Má univerzita zdravotnické středisko?</i>
	<i>Je lékařská služba poskytovaná non-stop, přes víkendy...? Kde mohu nalézt potřebné informace?</i>
	<i>Má univerzita psychologickou poradnu?</i>
Studium	<i>Vydává fakulta/univerzita skripta a studijní materiály? Jsou tyto materiály k dispozici i v elektronické verzi?</i>
	<i>Mohu někoho kontaktovat kvůli skenování textů? Na zapisování poznámek v průběhu přednášek se mohu obrátit na Centrum, spolužáky, koordinátora?</i>
	<i>Jaké pomůcky jsou na fakultě k dispozici (magnetofon, diktafon, počítač s tiskárnou, počítač s hlasovým výstupem, skener...)? Jsou tyto pomůcky studentům k dispozici? Jsou za úplatu?</i>
	<i>Existují nějaké omezení pro používání diktafonu na přednáškách? Existují nějaké omezení pro používání přenosných elektronických zápisníků (notebooků) na zápis přednášek?</i>
	<i>Je na fakultě přístup ke kopírce? Dají se pořídit kopie v blízkosti fakulty? Musím si kopie zajistit ve vlastní režii?</i>
	<i>Mohou vyučující poskytovat materiály z přednášek? Na koho se v takovém případě mám obrátit – na koordinátora, samotného vyučujícího?</i>
	<i>Existují na fakultě pravidla, dle kterých se upravují podmínky pro zkoušky studentů se SPU? Mohu vykonávat zkoušky adaptovanou formou? Může někdo zapisovat mé odpovědi? Mohu při zkoušce používat elektronické pomůcky? Mohu vykonávat zkoušku v osobitě místnosti? Mohu počítat s prodlouženým časem?</i>

Informace pro uchazeče a studenty s narušenou komunikační schopností

*Uchazeči
a studenti
s narušenou
komunikační
schopností*

Úvodní informace	<i>Kdo je koordinátorem pro studenty s NKS? Kde najdu na něho kontakt? Mohu se na něj obracet kdykoliv v průběhu studia?</i>
	<i>Budu mít v první den na univerzitě k dispozici někoho, kdo mi poskytne základní informace o ... (studiu, fakultě, prostorách...)?</i>
	<i>Potřebuji prokázat své postižení/znevýhodnění nějakým potvrzením či průkazem?</i>
	<i>Jaké služby mi Centrum může nabídnout v průběhu studia? Jsou tyto služby hrazené?</i>
	<i>Kolik studentů se NKS již skončilo studium (nebo studuje) na fakultě? Skončil již nějaký student obor (kombinaci), kterou jsem si vybral/a já?</i>
Lokalizace a okolí fakulty	<i>Tvoří budovy fakulty jeden komplex, či jsou rozmístěny po městě? Dá se z jedné budovy do druhé dostat městskou hromadní dopravou? Jsou budovy, kde budu mít výuku, v jednom areálu?</i>
	<i>Jak daleko je areál fakulty od... (centra, knihovny, nádraží, nejbližšího nákupního střediska...)?</i>
Ubytování	<i>Nacházejí se koleje, kde budu bydlet, v těsné blízkosti školy (kde budu mít většinu výuky)?</i>
	<i>Je možné se vybrat jedno-, dvoupostelový pokoj? Jsou pokoje vybaveny sociálním zařízením? Jsou k dispozici kuchyně?</i>
	<i>Je možné najít ubytování v podnájmu v blízkosti fakulty?</i>
Stravování	<i>Má univerzita/fakulta svou (centrální) jídelnu/menzu? Nachází se jídelna/menza v blízkosti fakulty, kde budu mít většinu výuky?</i>
	<i>Je možnost zajistit v jídelně/menze formu dietního stravování?</i>
Zdravotnická péče	<i>Má univerzita zdravotnické středisko?</i>
	<i>Je lékařská služba poskytována non-stop, přes víkendy...? Kde mohu nalézt potřebné informace?</i>
	<i>Má univerzita psychologickou poradnu?</i>
Studium	<i>Jaké pomůcky jsou na fakultě k dispozici (magnetofon, diktafon, počítač s tiskárnou, počítač s hlasovým výstupem, skener...)? Jsou tyto pomůcky studentům k dispozici? Jsou za úplatu?</i>
	<i>Je na fakultě přístup ke kopírce? Dají se pořídit kopie v blízkosti fakulty? Musím si kopie zajistit ve vlastní režii?</i>
	<i>Existují na fakultě pravidla, dle kterých se upravují podmínky pro zkoušky studentů s NKS? Mohu vykonávat zkoušky adaptovanou formou? Může někdo zapisovat mé odpovědi? Mohu při zkoušce používat elektronické pomůcky? Mohu vykonávat zkoušku ve speciální místnosti? Mohu počítat s prodlouženým časem?</i>
	<i>Je na fakultě/univerzitě logoped? Mohu na něho dostat kontakt?</i>

V předcházejících tabulkách jsme neobsáhli celou škálu specifických potřeb. Vycházeli jsme z potřeb nejfrekventovanějších kategorií studentů se zdravotním postižením či znevýhodněním. Na následujících řádcích se vám pokusíme na výše uvedené oblasti dotazů odpovědět. Věříme, že na ně najdou odpovědi i ti zájemci, kteří nespádají ani do jedné z výše uvedených kategorií.

*Podání
příhlášky*

Podání přihlášky

Univerzita Palackého je zastáncem ochrany životního prostředí, co se odráží již v samotném počátku Vašeho kontaktu s ní, a tím je podání přihlášky. Podání přihlášky probíhá **elektronickou formou**, čím se šetří nejen Váš čas, ale peníze. Formulář elektronické přihlášky naleznete na stránce www.prihlaska.upol.cz. V přihlášce přímo uvedete, jaký typ specifické poruchy máte, aby Vám mohla univerzita v případě potřeby a možností zajistit co nejméně problémový průběh přijímacího řízení. Pro to, aby vám mohl být poskytnut servis služeb, je potřeba zaslat i potvrzení o Vašem zdravotním postižení či znevýhodnění. Některé obory vyžadují přiložit k přihlášce i potvrzení od lékaře příp. dalšího specialisty (logoped, audiolog, ORL lékař apod.). Po vyplnění přihlášky a případném zaslání potřebných dokumentů stačí už jen zaplatit poplatek a čekat na pozvánku k přijímacímu řízení.

*Průběh
přijímacích
zkoušek*

Kdy a jak probíhají přijímací zkoušky?

Přijímací řízení na jednotlivých fakultách probíhají (ve většině případů) od dubna do července. Pokud neuspějete při prvním pokusu, je možné podat odvolání. Na některých fakultách se vypisují dodatečně i druhá kola přijímacích řízení, které probíhají v průběhu prázdnin, takže i v případě prvotního nezdaru je možné si přijímací řízení zopakovat a být úspěšní.

V případě, že uvedete v přihlášce, že jste uchazeč se specifickými potřebami, na základě čeho žádáte o zohlednění svých specifických potřeb při přijímacím řízení, naváže s vámi koordinátor Centra (dle druhu specifické poruchy) kontakt, aby zjistil povahu a rozsah vaší specifické potřeby a navrhně modifikaci přijímacího řízení. Přitom dbá zásady, že **navrhovaná úprava se má odchylovat od běžného postupu v nejmenší nutné míře**, aby forma zkoušky zodpovídala vašim možnostem na straně jedné a na straně druhé, aby byly zajištěny rovnocenné podmínky ve srovnání s uchazeči bez specifických potřeb. Kromě vašich předpokladů pro studium vašeho zvoleného oboru ověřuje i vaši připravenost využívat standardních technologií pro překonání specifických bariér (kompenzační pomůcky, výpočetní technika, znalost znakového jazyka nebo hmatového písma apod.).

*Alternativní
formy
přijímací
zkoušky*

Alternativní formy přijímací zkoušky

Mezi alternativní formy přijímací zkoušky, které **je možné** z hlediska univerzity a Centra zajistit, patří:

- nahrazení písemné zkoušky ústní, nebo ústní zkoušky písemnou;
- nahrazení hromadní zkoušky individuální zkouškou, nebo její realizace v menší skupině;
- možnost rozložit zkoušku (případně jejích jednotlivých částí) do více dnů;
- zajištění tlumočnicka do znakového jazyka nebo znakované češtiny;
- zajištění asistenta pro práci s textem;
- zajištění navýšení časové dotace pro zpracování písemné nebo praktické zkoušky. Tato doba nesmí překročit trojnásobek času běžně předpokládaného pro složení daného testu nebo zkoušky;
- zajištění vhodného formátu zadání (zvětšené nebo barevně adaptované písmo, elektronická forma, elektronická forma s hlasovým výstupem, Braillovo písmo, úprava textu: grafická podoba textu; způsob značení správních odpovědí atd.);
- využití speciálních pomůcek (optické nebo elektronické lupy, počítač s hlasovým nebo hmatovým výstupem; braillský řádek);

- zajištění náhradních prostor pro realizaci zkoušky (nejčastěji v Centru);
- možnost projít se a protáhnout se v průběhu zkoušky; sledovat svůj zdravotní stav; pít nebo jíst v průběhu zkoušky.

V případě potřeby je možné zajistit ze strany Centra pro uchazeče se zrakovým postižením nebo s omezením hybnosti **doprovod**.

Jako je to s bezbariérovostí univerzity?

Přístupnost budov

Po architektonické stránce jsou jednotlivé budovy v rámci celé Univerzity Palackého různě přístupné. Vzhledem k tomu, že většina fakult sídlí ve víceroch budovách, některé budovy jsou kompletně bezbariérové a některé vůbec, případně částečně. Bezbariérové jsou nové prostory Přírodovědecké fakulty (Tř. 17. listopadu), Fakulta tělesné kultury (Tř. Míru), Právnická fakulta (Tř. 17. listopadu) a Cyrilometodějská teologická fakulta (Univerzitní ul.). Pedagogická fakulta má přístupné budovy na Žižkově nám. a na Univerzitní ul. Částečně jsou přístupny Filozofická a Lékařská fakulta, Fakulta zdravotnických věd. Problematickým vnímáme nedostatečnou přístupnost Zbrojnice, kde mimo jiné má sídlo i Centrum výpočtové techniky, Galerie, univerzitní knihovna, Centrum celoživotního vzdělávání, výdaj registračních karet studenta či zaměstnance. Některé fakulty se nacházejí v historických budovách, které nejsou plně bezbariérové. Daných bariér jsme si plně vědomi, proto je zpřístupnění všech prostor univerzity naším dlouhodobým cílem. Již v současnosti probíhá na jednotlivých budovách nejen fakult, ale i budovách rektorátu či knihovny, úprava vnějšího i vnitřního prostředí, úprava sociálních zařízení, výměna dveří, montáž výtahů, plošin či výstavba nájezdů. Pro studenty se zrakovým postižením se počítá s instalací hlasových majáčků, výměnou problémového osvětlení a vytvoření systému vhodného označení budov či jejich prostor.

Výsledky přijímacího řízení

Výsledky o přijetí

Své **výsledky přijímacích zkoušek** si můžete vyhledat v databázi, přístupné na webových stránkách univerzity, případně počkat, když vám přijde dopis o přijetí zaslaný studijním oddělením. Výsledky bývají zveřejňovány postupně, závisí na jejich zpracování na jednotlivých fakultách.

V případě, že jste byli přijati na Univerzitu Palackého v Olomouci, tak vás srdečně vítáme. Studium na vysoké škole si vyžaduje mnoho úsilí, samostatnosti, jako i zodpovědnosti. Následující řádky by vám mohli pomoci v jeho začátcích.

Kde můžete bydlet? A kde se můžete stravovat?

Ubytování

Jestli nebydlíte v Olomouci, případně v jeho blízkém okolí, je potřeba zajistit si vhodné **ubytování**. Již v dopise o přijetí je uvedená informace o možnosti podání žádosti o ubytování na kolejích.

Olomoucká univerzita disponuje dostatečnými kapacitami pro ubytování. Studenti mohou bydlet v jedno, dvou a třílůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením v areálu kolejí na Envelopě (17. listopadu, Bedřicha Václavka, Generála Svobody, J. L. Fischera, Šmeralova), v nových kolejích Neředínského kampusu (Neředín I, Neředín II, Neředín III, Neředín IV), v kolejích Evžena Rošického, Chválkovice a Marie Kudeřkové. K běžnému vybavení kolejí patří internetové přípojky a telefony připojené na celouniverzitní síť, vybavené kuchyňské kouty, studovny, TV místnosti, prádelny, sušárny a internetová

pracoviště. V těsné blízkosti areálů kolejí se nacházejí menzy, parkoviště, zastávky MHD, sportoviště, ordinace lékařů a také studentské kluby – mezi nejznámější studentské kluby patří U-klub či Doga.

Mnoho studentů však preferuje bydlení v **podnájmech**, které vyjdou ve výsledku finančně stejně jako vysokoškolské koleje. Výhoda (i nevýhoda) kolejí je v tom, že jste stále v centru dění. U privátů zase nejvíc záleží na domácím a na domluvě s ostatními spolubydlíci.

Stravování **Stravování** více než dvou desítek tisíc studentů zajišťují univerzitní menzy, které nabízejí snídaně, obědy (hotová jídla, minutky), večere, nápoje i cukrovinky.

Více o ubytování a stravování v Olomouci najdete na webu Správy kolejí a menz UP: www.skm.upol.cz.

Ubytování a stravování studentů se specifickými potřebami Pro studenty se specifickými potřebami jsou k dispozici bezbariérové pokoje nacházející se v jednotlivých kolejních budovách.

Bezbariérový přístup ke stravování u studentů s postižením hybnosti je zajištěn v menze Neředín (tř. Míru 113, Olomouc), výdejně jídel Holice (Šlechtitelů 11, Olomouc) a výdejně jídel Šmeralova (Šmeralova 6, Olomouc).

S každým studentem se specifickými potřebami je možné individuálně probrat ubytovací a stravovací možnosti. Na vaši žádost je možné zajistit vám přístup do těchto prostor, nacvičit prostorovou orientaci, seznámit se spolupracovníky daných zařízení, případně zajistit vám doprovod.

Zápis do studia **Zápis do studia**

Uchazeč se stává studentem UP zapsaným na příslušné fakultě dnem zápisu do studia. Organizace zápisu do studia, resp. do semestru je plně v gesci **studijních oddělení**. Zápis do prvních ročníků probíhají hromadně a v stanovených termínech a prostorách. Jednotlivé obory mají určenou studijní referentku na celou dobu studia. V dalších semestrech probíhá zápis již individuálně u vaší studijní referentky. O tom, kdo je vaše studijní referentka, se dozvíte na zápise. V případě, že byste potřebovali nebo chtěli k zápisu doprovod, není problém, dejte nám vědět a rádi vás doprovodíme.

Portal.upol.cz **Portal.upol.cz – portál pro studenty a zaměstnance UP**

Internetovou adresou, kterou budete při svém studiu téměř denně využívat, je portal.upol.cz. Prostřednictvím portálu můžete vyhledávat kontakty (telefonické, e-mailové adresy) na jednotlivé osoby (spolužáky, pedagogy a další pracovníky UP); vstupovat do studijní agendy (STAG); objednávat jídla v menze; vstupovat do dalších portálových aplikací (Courseware, Evaluate atd.); najít mapy a plány univerzitních budov, odkazy na webové stránky knihovny a další užitečné odkazy.

IS/STAG **IS/STAG**

Je označení pro informační systém studijní agendy využíván na Univerzitě Palackého v Olomouci. Do systému se přihlásíte zadáním vašeho uživatelského jména (Portal ID) a hesla na úvodní stránce portálu UP: portal.upol.cz. Jeho využívání bude ode dne zápisu pro vás naprostou nezbytností. Prostřednictvím daného systému se zajišťuje předzápis do každého předmětu, vizualizace rozvrhů, vyhledávání volných místností, přihlašování

ke zkouškám, zápočtům nebo kolokviím, klasifikace, zadání závěrečných prací, kontrola studijních výsledků apod. Donedávna se okrem IS/STAGu používali i tištěné výkazy o studiu na vysoké škole, tzv. indexy, ale některé fakulty je již vůbec nevyužívají a je pro ně směřodajný jenom IS/STAG. Centrum vám nabízí možnost proškolení práce v tomto systému, jestli byste měli zájem.

Univerzitní e-mailová adresa studenta

Po zavedení do systému STAG je vám zřízena oficiální univerzitní e-mailová adresa, která je odvozena od jména a příjmení, na konci doplněna pořadovým číslem. Dle Studijního a zkušebního řádu UP je vaší povinností ji používat, proto vám doporučujeme ji ve vlastním zájmu pravidelně sledovat. Poštu si můžete prohlížet pomocí webového rozhraní na adrese: webmail.upol.cz.

*E-mailová
adresa
studenta*

ISIC

ISIC (International Student Identity Card) – osobní karta studenta, která slouží po celou dobu studia jako průkaz vaší příslušnosti k univerzitě, ke vstupům do a v rámci jednotlivých univerzitních zařízení, platbě v menzách a na kolejích, k využívání samoobslužného tisku a kopírování dokumentů, k oprávnění ke slevám ve skriptárně, Studentcentre, případně při dalších kulturních či sportovních akcích. ISIC akceptuje i DPMO (Dopravní podnik města Olomouce) při vyřizování slevy na městskou hromadní dopravu. A mimo jiné ho můžete uplatňovat i za hranicemi České republiky, protože je celosvětově uznávanou studentskou kartou. S obdržáním průkazu ISIC zároveň dostanete i leták, který Vám uvádí informace o zařízeních a firmách, které podporují studentské slevy oproti prokázání tohoto průkazu.

ISIC

Zápis předmětů

Každý student je povinen zapsat si předměty dle studijního plánu jeho oboru prostřednictvím elektronického systému IS/STAG. V případě, že byste měli se zápisem problém, můžete se obrátit na koordinátora, který vám pomůže s výběrem a se zapsáním takových předmětů, které s ohledem na své specifické potřeby skutečně můžete v plném rozsahu studovat, neboť jsou k jejich absolvování vytvořeny potřebné podmínky (využití didaktických pomůcek, tlumočnicků, technologií, dostupnost literatury apod.). Je možné, že se zapíšete na všechny předměty, které si zapisují i vaši intaktní spolužáci a v průběhu jednoho měsíce po začátku semestru se ukáže, že vzhledem k svým specifickým nárokům nebudete moci některý ze zapsaných předmětů absolvovat. O této skutečnosti informuje ředitel Centra děkana příslušné fakulty. Děkan příslušné fakulty může dle čl. 15 odst. 1 Studijního a zkušebního řádu UP v Olomouci povolit odepsání takového předmětu.

*Zápis
předmětů*

Jestli si budete přát, může koordinátor Centra uvědomit před začátkem semestru **všechny vyučující**, kterých výuku budete navštěvovat, a nabídne jim konzultace v otázkách použitelných didaktických postupů a technologií.

Studium

Hned na začátku studia vám doporučujeme prostudovat si **Studijní a zkušební řád Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 9. července 2013 (A-10/2011)**: http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/2011/Studijni-UP-4-R-1.pdf jako i **Směrnici rektora UP (SR) s názvem Uchazeči a studenti se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci (B3-14/4-SR)**: http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/2014/SRB3-14-4.pdf.

Studium

Celé vaše studium bude vycházet převážně z těchto dvou dokumentů.

*Studijní
a zkušební
řád UP*

Ve **Studijním a zkušebním řádu Univerzity Palackého v Olomouci** se dozvíte kromě vymezení základních termínů i tomu, jaké jsou *základní povinnosti studenta*, základní informace o *kreditním systému, zapisování předmětů, možnostech změny formy studia, možnostech ukončení předmětů (zápočet, kolokvium, zkouška)*, ale i *státní závěrečné zkoušky, závěrečné práce*. Třetí část je věnována specifikům studia v doktorském studijním programu – to kdybyste se rozhodli své profesní kroky vést po cestě akademiků a vědců.

*Směrnice
rektora
B3-14/4-SR*

Úpravou podmínek uchazečů se specifickými potřebami při přijímacích řízení a podmínek studentů se specifickými potřebami při studiu na UP v Olomouci se zabývá **Směrnice rektora UP: Uchazeči a studenti se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci**. V ní se mimo jiné dočtete, kdo je koordinátor studentů se specifickými potřebami, jaké služby mohou být pro tyto studenty při studiu zajišťovány, jakým způsobem může být modifikován průběh zkoušky resp. ukončení daného předmětu, ale i to, na jakých kolejích mohou bydlet studenti s omezením hybnosti, či kde se mohou tito studenti stravovat.

*Knihovny,
studovny*

Knihovny, studovny

Nezbytnou součástí vašeho studia budou prostory univerzitních knihoven, které jsou vhodným místem nejen pro studium, ale i pro seznamování. Největší z ní je **Ústřední knihovna**, která sídlí v bývalé barokní zbrojnici. V jejích prostorách se nachází několik míst vhodných pro studium vybavených pohodlnými pohovkami, wi-fi i nápojovými či občerstvovacími automaty. Další prostory najdete i na fakultách či kolejích, kde je k dispozici více než tisícovka volně přístupných počítačů připojených k univerzitní síti. Pro přístup do oborových knihoven při jednotlivých fakultách vám bude stačit platný ISIC. Výjimku tvoří Britské centrum, které má svůj způsob využívání, a to prostřednictvím ročního čtenářského poplatku.

Stipendia

Stipendijní podpora studentů na UP

Studium na vysoké škole není levnou záležitostí, i když se školné zatím u nás neplatí. Jsou tu však nezbytné výdaje, kterým se v průběhu studia nevyhnete (peníze na ubytování, jídlo, dopravu, literaturu, ale i sport či kulturu). I když jsou ceny za ubytování, dopravu a stravování ještě poměrně nízké, mohou pro některé studenty způsobit značné komplikace při studiu. I v takových případech vychází UP studentům vstříc, a to cestou poskytování různých druhů **stipendií**. Za vynikající studijní výsledky je možné získat *prospěchové stipendium*. Pro studenty v sociálně tíživé situaci je k dispozici *sociální stipendium* a pro studenty, kteří v Olomouci nebydlí, mají nárok na *stipendium ubytovací*. V případě, že se rozhodnete část studia strávit v zahraničí, máte možnost využít *příspěvek na studium v zahraničí*.

*Zahraniční
pobyty*

Možnost vycestovat do zahraničí

Možností vycestovat do zahraničí nabízí UP několik – přes známý program LLP/Erasmus (*LLP – Lifelong Learning Programme/Program celoživotního učení; Erasmus je specializovaný na vysokoškolské studium*), Erasmus Mundus; rozvojové projekty MŠMT – Free Movers, vládní stipendia MŠMT, programu CEEPUS, po Merrillův program... Základní informace vám poskytne Oddělení zahraničních vztahů, které sídlí v budově rektorátu (Křížkovského 8), ale i každá fakulta má v rámci své struktury oddělení zahraničních

styků, které vám ochotně pomůžou při výběru vhodného zahraničního pobytu, poskytnou informace o zahraničních jazykových kurzech či jazykových zkouškách. Vycestování do zahraničí může trvat různou dobu – od krátkodobých pracovních stáží až po dvou-dobé stáže (v trvání po dobu jednoho semestru, případně jednoho akademického roku). Studium v zahraničí vám pomůže nejen v zlepšení jazykových znalostí, v nabytí nových zkušeností, ale v konečném důsledku i k získání zodpovědnosti či samostatnosti, co v pozdějším životě jistě oceníte a co vám jen stěží dokáže nahradit studium v studovně či knihovně.

Studenti v akademických senátech

Každé tři roky mohou studenti volit kandidáty a sami kandidovat na členství v senátech. Akademický senát UP a fakultní akademické senáty působící na jednotlivých fakultách UP jsou samosprávné zastupitelské orgány univerzity. Jejich úkolem je okrem schvalování vnitřních předpisů, rozpočtu, výroční zprávy, kontrola hospodaření i řešení záležitostí studentů a jejich zastupování. Své studentské senátory najdete na stránkách AS UP a AS fakult. Studentské komory akademických senátů a jejich zástupci mohou na vaši žádost projednávat na svých zasedáních problematiku týkající se vašeho studia, studentských záležitostí, návrhů či připomínek.

*Studenti
v akademických
senátech*

Poradenské služby pro studenty na UP

Jak jsme již popsali výše, studium na vysoké škole není procházka růžovou zahradou. V jeho průběhu možná nastanou situace, kdy budete potřebovat pomoc, či už v oblasti profesní, osobní, právní nebo jiné. K tomu můžete zdarma využít služby odborníků jednotlivých detašovaných poradenských pracovišť na UP, jako je například Studentská právní poradna, Psychologická poradna pro studenty a zaměstnance UP, Vysokoškolská psychologická poradna, Vysokoškolská sociálně-právní poradna, Centrum poradenské služby CMTF, Poradna k otázkám zdraví a zdravého životního stylu, Profesionálně poradenské centra na FF a FTK, Centrum prevence rizikové virtuální komunikace a další. Kontakty a bližší informace naleznete na univerzitním webu. Jednotliví koordinátoři Centra či jiní zaměstnanci disponují řadou kontaktů na neziskové organizace v Olomouckém kraji, které vám mohou pomoci řešit komplikovanou situaci, která není v kompetenci Centra či UP Olomouc.

*Poradenské
služby*

Slavnostní akty studentů – imatrikulace, promoce

K základním slavnostním aktům, které ohraničují studium studentů na vysoké škole, je imatrikulace a promoce.

*Imatrikulace,
promoce*

Imatrikulace je slavnostní přijetí studentů do akademické obce vysoké školy. Jádrem imatrikulační slavnosti je složení slibu o řádném vykonávání a plnění povinností a bude ctít jméno školy.

Promoce představují slavnostní akty, při nichž získávají absolventi všech typů studijních programů na UP vysokoškolský diplom, který dokládá získání odpovídajícího akademického titulu a dodatek k diplomu (Diploma Supplement). Součástí je opět složení slavnostního slibu (sponze).

Při obou je možné využít služby Centra, či už služby osobní asistence, průvodcovské služby nebo služby tlumočnicka.

2.3 Mimoškolní život studentů

Časopisy,
televize,
webové stránky
pro studenty

Mimo výuky se mohou studenti podílet na mnohých aktivitách, kde se mohou realizovat tak v oblasti profesní, ale i soukromé. Zajímá vás oblast historie, práv, psychologie, umění, hudby, medicíny, speciální pedagogiky nebo sportu? V rámci celé univerzity působí celé spektrum studentských spolků a organizací, do kterých se můžete v průběhu studia bez problémů zapojit. Studenti provozují mimo jiné i různé **časopisy** (Helena v krabici, 25 FPS, Had, Paidagogos, Žurnál, Babylon), **Studentskou televizi** (www.studentska-televize.upol.cz), či **webové stránky pro studenty UPBorec**, které slouží k ulehčení studentského života na Univerzitě Palackého (www.upborec.cz).

Sport,
kultura,
volný čas

Sport, kultura, volný čas

Olomouc nabízí studentům velké množství aktivit, kde můžete smysluplně trávit volný čas a pořádně se odreagovat. Je zde celá řada studentských klubů, bohatá nabídka hudebních a divadelních vystoupení (domácích a zahraničních interpretů) či sportovních akcí. Sportovní aktivity na UP nabízí nejen Akademik sport centrum (www.akademik-olomouc.cz), ale i Sportovní klub UP (www.skupol.28t.cz), kterých se mohou zúčastnit i studenti se specifickými potřebami.

Zdravotnická
péče
o studenty UP

Zdravotnická péče o studenty UP

Na UP působí Ordinace dorostového lékaře pro studenty UP (Šmeralova 10, areál kolejí a menz – kolej J. L. Fischera), kterou mohou navštěvovat tak studenti ubytovaní na kolejích, jako i na privátech, tak i studenti ze zahraničí. Věková hranice je do 26 let. Jedná se o služby tzv. ambulantního specialistu, tj. pacienti se v ambulanci neregistrují, ale registrace zůstává v místě bydliště. Najdete zde též zubní, gynekologickou, neurologickou a endokrinologickou ordinaci.

2.4 Důležité odkazy a kontakty

Studijní
oddělení

Kontakty na pracovníky studijních oddělení

SEZNAM STUDIJNÍCH ODDĚLENÍ JEDNOTLIVÝCH FAKULT UNIVERZITY PALACKÉHO V OLMOUCI		
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA		
Jana Zajacová (vedoucí SO)	jana.zajacova@upol.cz	585 637 010
Bc. Leona Elsnerová	leona.elsnerova@upol.cz	585 637 013
Mgr. Markéta Trešlová	marketa.treslova@upol.cz	585 637 011
LÉKAŘSKÁ FAKULTA		
Ing. Alina Antošová (vedoucí SO)	alina.antosova@upol.cz	585 632 010
Vladimíra Bogdanová	vladimira.bogdanova@upol.cz	585 632 013
Mgr. Zuzana Kullová	zuzana.kullova@upol.cz	585 632 015
Bc. Blanka Vágnerová, DiS.	blanka.vagnerova@upol.cz	585 632 014
Marta Zahradová	marta.zahradova@upol.cz	585 632 011
Ing. Helga Hromádková	helga.hromadkova@upol.cz	585 632 016
Jana Osmani	jana.osmani@upol.cz	585 632 017

FILOZOFICKÁ FAKULTA		
Ing. Pavlína Grigárková (vedoucí SO)	pavlina.grigarkova@upol.cz	585 633 036
Alena Vinklerová	alena.vinklerova@upol.cz	585 633 052
PhDr. Eva Gyuránová	eva.gyuranova@upol.cz	585 633 038
Markéta Kuchaříková	marketa.kucharikova@upol.cz	585 633 055
Valerie Vejmolová	valerie.vejmolova@upol.cz	585 633 054
Soňa Marcinková	sona.marcinkova@upol.cz	585 633 053
Dagmar Brancíková	dagmar.brancikova@upol.cz	585 633 471
Mgr. Bronislava Macháčková	bronslava.machackova@upol.cz	585 633 039
Hana Růžičková	hana.ruzickova@upol.cz	585 633 016
Jitka Mikolášková	jitka.mikolaskova@upol.cz	585 633 063
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA		
Dana Gronychová (vedoucí SO)	dana.gronychova@upol.cz	585 634 010
Jitka Hanzlíková	jitka.hanzlikova@upol.cz	585 634 013
Jitka Mayerová	jitka.mayerova@upol.cz	585 634 149
Jana Faltýnková, DiS.	jana.faltynkova@upol.cz	585 634 012
Marcela Vykydalová	marcela.vykydalova@upol.cz	585 634 015
Ludmila Mozgová	ludmila.mozgova@upol.cz	585 634 050
Mgr. Marcela Chytilová	marcela.chytilova@upol.cz	585 634 014
Bc. Pavlína Langerová	pavlina.langerova@upol.cz	585 634 006
PEDAGOGICKÁ FAKULTA		
Mgr. Libuše Lysáková (vedoucí SO)	libuse.lysakova@upol.cz	585 635 010
Pavlína Liendlová	pavlina.liendlova@upol.cz	585 635 402
Mgr. Martina Fišerová	martina.fiserova@upol.cz	585 635 014
Mgr. Eva Švubová	eva.svubova@upol.cz	585 635 029
Petra Špundová	petra.spundova@upol.cz	585 635 026
PhDr. Hana Spáčilová	hana.spacilova@upol.cz	585 635 027
Mgr. Marcela Vlčková	marcela.vlckova@upol.cz	585 635 025
Marcela Weiglhoferová	marcela.weiglhoferova@upol.cz	585 635 502
FAKULTA TĚLESNÉ KULTURY		
RNDr. Svatopluk Horák (vedoucí SO)	svatopluk.horak@upol.cz	585 636 010/120
Milena Dostálová	milena.dostalova@upol.cz	585 636 012
Eva Svobodová	eva.svobodova@upol.cz	585 636 011
Yvona Píková	yvona.pikova@upol.cz	585 636 013
Mgr. Lenka Hrabalová	lenka.hrabalova@upol.cz	585 636 102
PRÁVNICKÁ FAKULTA		
Mgr. Magda Řezníčková (vedoucí SO)	magda.reznickova@upol.cz, studijni.pf@upol.cz	585 637 510
Bc. Vladěna Břeňová, DiS.	vladena.brenova@upol.cz	585 637 706
Lenka Sedláková	lenka.sedlakova@upol.cz	585 637 511
Bc. Alice Tandlerová	alice.tandlerova@upol.cz	585 637 688
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH VĚD		
Ing. Alena Cholinská (vedoucí SO)	alena.cholinska@upol.cz	58 563 2855
Mgr. Hana Dráčová	hana.dracova@upol.cz	58 563 2860
Mgr. Bohdana Grúzová	bohdana.gruzova@upol.cz	58 563 2859

* kontakty jsou aktuální pro rok 2015

Koordinátoři
Centra

Kontakty na pracovníky Centra

<i>Ředitelka CPSSP</i>	Mgr. Lucia PASTIERIKOVÁ, Ph.D.	Adresa: Žižkovo nám. 5 Mail: lucia.pastierikova@upol.cz Telefon: 585 635 323, 739 245 678
<i>Zástupce ředitelky CPSSP</i>	doc. Mgr. Jiří LANGER, Ph.D.	Adresa: Žižkovo nám. 5 Mail: jiri.langer@upol.cz Telefon: 585 635 322
<i>Problematika zrakového postižení</i>	Mgr. Hana MAJEROVÁ	Adresa: Žižkovo nám. 5 Mail: h.majerova@seznam.cz Telefon: 585 635 342
<i>Problematika sluchového postižení</i>	Mgr. BcA. Pavel KUČERA	Adresa: Žižkovo nám. 5 Mail: kuceraenator@gmail.com
<i>Problematika tělesného postižení</i>	Mgr. Eva URBANOVSKÁ, Ph.D.	Adresa: Žižkovo nám. 5 Mail: evaurb@atlas.cz Telefon: 585 635 343
<i>Problematika specifických poruch učení, narušené komunikační schopnosti, chronických psychických nemocí, poruch autistického spektra</i>	Mgr. Monika KUNHARTOVÁ	Adresa: Žižkovo nám. 5 Mail: monikakunhartova@seznam.cz
<i>Všechny kategorie specifických potřeb – Fakulta tělesné kultury UP</i>	Pavlna ZENDULKOVÁ	Adresa: Tř. Míru 115 Mail: zendulkova.pavlna@seznam.cz Telefon: 585 636 371
	Mgr. Lucie RYBOVÁ	Adresa: Tř. Míru 115 Mail: rybova.apa@upol.cz Telefon: 585 636 039

* kontakty jsou aktuální pro rok 2015

3 Služby poskytované Centrem podpory studentů se specifickými potřebami na UP v Olomouci

Jiří Langer

Zpřístupňování studia vysokoškolským studentům se specifickými potřebami je na Univerzitě Palackého v Olomouci realizováno řadou opatření, jejichž cílem je vyrovnání studijních příležitostí těchto studentů. Tato opatření mají charakter jak **rozvoje univerzitní infrastruktury** (např. odstraňování případných architektonických bariér, speciální úpravy výukových prostor, úprava elektronických informačních systémů), tak spočívají zejména v **poskytování speciálních poradenských a servisních služeb**, na kterých se podílejí kvalifikovaní a erudovaní pracovníci Centra podpory studentů se specifickými potřebami.

Servisní a poradenské služby poskytované vysokoškolským studentům se specifickými potřebami je možné rozdělit podle několika hledisek. **Podle způsobu provedení** se služby rozlišují na:

- **ambulantní**, spočívající v tom, že student nebo jiný klient osobně dochází do prostor poradenského a servisního centra nebo některé z jeho poboček, kde využívá jednotlivé nabízené služby (např. konzultace, intervence, knihovní služby);
- **terénní**, které jsou poskytovány přímo v reálných studijních podmínkách, obvykle tedy v prostorách, kde se realizuje přímá studijní činnost (tlumočení ve výuce, osobní asistence, konzultace s pedagogy apod.).

*Klasifikace
servisních
a poradenských
služeb*

Dle způsobu organizace jsou služby poskytovány buď prostřednictvím:

- **osobního kontaktu** (tzv. face to face, prezenčně), kdy jsou poskytovatel služby i její příjemce fyzicky přítomni na stejném místě a ve stejném čase. Tento způsob poskytování služby je velmi efektivní, umožňuje aktuální zpětnou reakci a při účasti třetí strany je většinou účinnější a efektivnější. Naprostá většina služeb poskytovaných vysokoškolským studentům probíhá právě formou osobního kontaktu, je však organizačně i finančně náročnější;
- **kontaktu na dálku** (distančně) pomocí komunikačních (např. telefonem) a informačních technologií (e-mail, ICQ, Skype, ooVoo atd.), kdy se poskytovatel služby nachází fyzicky na svém pracovišti a s klientem v terénu komunikuje na dálku. Tento organizační způsob poskytování služby není možné využít při všech poskytovaných aktivitách (např. osobní asistence nebo průvodcovství), je však organizačně a finančně efektivnější než služby poskytované přímo – poskytovatel „neztrácí“ čas cestováním za klientem nebo čekáním ve frontě a může tak svůj čas efektivněji využívat např. poskytováním služby jinému klientovi. Efektivní poskytování služeb na dálku je však podmíněno vlastnictvím příslušných technologií a ochotou účastníků tuto formu služby realizovat.

Podle počtu klientů, kterým je servisní nebo asistenční aktivita poskytována rozlišujeme služby:

- **individuální**, při kterých je příjemcem služby pouze jeden klient. Služby poskytované studentům se specifickými potřebami na vysokých školách jsou zpravidla poskytovány právě individuálně, což umožňuje maximální přizpůsobení charakteru a náplně služby potřebám klienta;
- **skupinové**, které jsou obvykle poskytovány tehdy, kdy se v jedné studijní skupině nebo jiné situaci nachází více studentů, kteří mají totožné specifické potřeby (pokud to ovšem charakter a náplň služby dovoluje). Skupinové poskytování služeb je pak organizačně i ekonomicky výhodnější, vždy je však třeba dbát na to, aby nebyly opomenuty případné individuální potřeby klienta;
- **hromadné**, jejichž příjemcem se stávají početné skupiny klientů. Hromadné služby jsou studentům se specifickými potřebami na vysokých školách poskytovány zřídka a zpravidla se jedná o různé informativní nebo socializační akce, vstupní školení apod.

Dle doby, po kterou je služba studentovi se specifickými potřebami poskytována se rozlišují služby:

- **jednorázové**, které zpravidla využívají studenti, jejichž specifické potřeby jsou takového charakteru, že pro vyrovnání studijních příležitostí postačuje jednorázové opatření nebo intervence (např. studenti s lehkými stupni zdravotního postižení);
- **krátkodobé**, poskytované opět většinou studentům s méně náročnými specifickými potřebami (např. při plnění povinností v některém předmětu, kurzu apod.) nebo studentům, u kterých byla příčina specifických potřeb odstraněna (např. vhodnou intervencí);
- **dlouhodobé**, které jsou poskytovány tehdy, kdy je pro vyrovnání studijních příležitostí potřeba kontinuální a opakované intervence, případně dlouhodobého zajištění jednotlivých nabízených aktivit. Vzhledem k charakteru vysokoškolského studia je většina služeb poskytovaná studentům se specifickými potřebami realizována dlouhodobě, zpravidla od přijímacího řízení až po samotné ukončení studia.

Intervenční metody

V rámci poradenství na vysokých školách jsou studentům se specifickými potřebami poskytovány i různé intervenční techniky, které se rozdělují na služby (Novosad, 2009; Jankovský, 2006):

- **prevence**, jejichž cílem je zamezit vzniku znevýhodnění nebo postižení, případně jejich zhoršení, které může být způsobeno např. patologickou změnou zdravotního stavu, zhoršením sociální situace apod.;
- **edukace a reedukace**, které spadají pod nápravné metody a zaměřují se na rozvoj specifických dovedností spočívajících ve zlepšení výkonu nebo zdokonalení postižené funkce, maximální využití případných zbytků funkčního potenciálu, stejně jako v znovuzískání původní schopnosti;
- **kompence**, které opět patří do skupiny nápravných metod a mají za úkol nahrazení poškozené nebo chybějící funkce orgánu jinou, nepoškozenou funkcí nebo orgánem, např. pomocí kompenzačních smyslů, technik a pomůcek;
- **rehabilitace**, zahrnující celé spektrum rehabilitačních technik a léčebně-terapeutických postupů (např. fyzioterapie, ergoterapie), jejichž cílem je vyléčení, či alespoň stabilizace zdravotního stavu klienta. (Jurkovičová, Regec, 2012)

Dle obsahu a zaměření se jednotlivé poradenské služby poskytované studentům se specifickými potřebami rozdělují na služby osobní asistence, služby tlumočnické, adaptaci

studijních materiálů, konzultační, metodickou a diagnostickou činnost, materiální a technické zabezpečení, publikační a školicí činnost a realizaci mimoškolních aktivit.

3.1 Tlumočnické služby a osobní asistence

Za tlumočnické služby a služby osobní asistence označujeme takové služby, při kterých je poskytovatel služby (tlumočnick nebo asistent) nedílnou součástí dané situace a je jí většinou přímo přítomen.

3.1.1 Tlumočnické služby

Cílovou skupinou tlumočnických služeb jsou studenti, jejichž přirozeným komunikačním prostředkem jsou jiné jazyky než jazyk většinové společnosti, ve kterém je výuka na vysokých školách realizována. S ohledem na poskytování služeb studentů se specifickými potřebami se tedy jedná o studenty se sluchovým postižením. Právo na využívání tlumočnických služeb je pak těmto studentům stanoveno zejména zákonem č. 155/1998 Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob.

Jako tlumočení bývá obecně označován **ústní převod sdělení z jednoho jazyka do druhého při projevu nebo rozhovoru** (převod písemného sdělení je označován jako překlad). V případě národních znakových jazyků tedy skutečně můžeme použít termín tlumočení (**translace**), protože ty jsou považovány za plnohodnotné jazyky. V případě převodu informací z nebo do znakované češtiny nebo jiných znakovaných jazyků je na místě termín transliterace, protože nedochází k převodu informací do jiného jazyka, ale „pouze“ k jejich manuálnímu zakódování nebo naopak dekodování. Rovněž v případě tzv. „**artikulačního**, případně **orálního tlumočení**“ se nejedná o skutečné tlumočení, ale o vizualizaci mluvené češtiny. (srov. Šebková, 2008) Z důvodu zjednodušení však budeme v následujícím textu používat pojem „tlumočení“ pro všechny výše uvedené situace.

*Definice
tlumočení*

Tlumočnick často tlumočí **nejen mezi různými jazyky, ale i mezi kulturami** a může klientům pomáhat při orientaci v cizím prostředí. Zjednodušeně bývá někdy tlumočení označováno jako zprostředkování mostu mezi lidmi s rozdílnými komunikačními systémy a kulturami, za což jsou považovány i jazyky a kultury slyšících a neslyšících osob.

Podle časové souslednosti, v jaké uvedené fáze probíhají, rozlišujeme tlumočení na:

- **Simultánní** (současné, souběžné), při kterém tlumočnick převádí projev do cílového jazyka **okamžitě a souběžně** s původním sdělením. Všechny 3 fáze tak probíhají současně s minimálním zpožděním. Simultánní tlumočení je náročnější na výkon tlumočnicka, jeho velkou výhodou je minimální časová prodleva mezi původní a přetlumočenou informací (časové zpoždění je pohyblivé a pohybuje se v rozmezí desetin sekundy až několika sekund). Nedochází rovněž k „situačnímu vytržení“ účastníka komunikace, kterému je tlumočeno, protože se k němu informace dostává ve stejnou chvíli, jako k ostatním účastníkům komunikace.
- **Konsekutivní** (následné), při kterém se tlumočnick s mluvčím **pravidelně střídá** a tlumočí v pauzách původního projevu. Výhodou konsekutivního tlumočení je delší časový prostor pro tlumočnicka na samotnou translaci, nevýhodou je nutnost zapamatování si tlumočených pasáží a vyšší časová náročnost celého tlumočení.

*Druhy
tlumočení
dle provedení*

- **Z listu**, při kterém tlumočnick bezprostředně převádí informace **z tištěného materiálu do cílového jazyka** (vždy tedy směrem do znakového jazyka). Obsah a smysl textu musí tlumočit přirozeně a plynule, měl by přitom zachovávat oční kontakt s příjemcem. Z časového hlediska je tlumočení z listu velmi úsporné, klade však vysoké nároky na tlumočnickovu schopnost rozvojení pozornosti ve vztahu k vlastní činnosti. (Čeňková, 2008)

*Další způsoby
klasifikace
druhů
tlumočení*

V odborných publikacích se uvádí ještě několik dalších hledisek a klasifikací druhů tlumočení pro neslyšící, jako např. dle počtu zúčastněných osob, tlumočené situace nebo dle osobnosti klienta (srov. Čeňková, 2008; Šebková, 2008; Toráčová, 2008; Červinková-Houšková, Kováčová, 2008).

*Faktory
ovlivňující
kvalitu
tlumočení*

Podle Čeňkové (2008) se na úrovni a kvalitě celé tlumočnické situace podílí řada faktorů, mezi které patří zejména:

1. situační kontext – charakter, obsah a délka tlumočení;
2. osobnost řečníka (mluvčího ve zdrojovém jazyce) – rychlost a srozumitelnost projevu, logické uspořádání a návaznost, úroveň komunikačních kompetencí v používaném jazyce aj.;
3. osobnost tlumočnicka – úroveň komunikačních kompetencí v obou jazycích, znalost kulturního pozadí obou jazyků, znalost tématu, zkušenosti s tlumočením, aktuální únava apod.;
4. osobnost příjemce (mluvčího v cílovém jazyce) – úroveň komunikačních kompetencí v používaném jazyce, znalost tématu, specifické potřeby atd.

*Etický kodex
tlumočnicka*

Profesionální tlumočnicki by měli při tlumočení dodržovat etický kodex tlumočnicka znakového jazyka (převzato od České komory tlumočnicků znakového jazyka, www.cktzj.com), který stanovil tyto základní principy etického chování k ochraně tlumočnicků znakového jazyka a jejich klientů, slyšících i neslyšících:

- Profesionální tlumočnick je osoba, která za úplatu převádí jednoznačně smysl sdělení z výchozího jazyka do jazyka cílového. Je mostem mezi slyšícím a neslyšícím účastníkem komunikace a jejich dvěma odlišnými jazyky a kulturami. Sám nic nevysvětluje, nepřidává ani neubírá. Tlumočí věrně způsob vyjádření, nemění význam ani obsah sdělení. Tlumočnick se nesnaží být aktivním účastníkem komunikace.
- Tlumočnick následuje způsob komunikace preferovaný neslyšícím klientem.
- Tlumočnick přijímá zásadně jen takové závazky, které odpovídají jeho schopnostem, kvalifikaci a přípravě. Nese plnou zodpovědnost za kvalitu své práce. Pokud tlumočnick zjistí, že komunikace s daným neslyšícím klientem je nad jeho možnosti a schopnosti, tlumočení odmítne.
- Tlumočnick přizpůsobuje své chování a oděv přiměřeně situaci, v jejímž rámci tlumočí.
- Tlumočnick je vázán mlčenlivostí, která se týká všeho, co se dozví během tlumočení neveřejných jednání.
- Tlumočnick neodmítne klienta pro jeho národnost, rasu, náboženské vyznání, politickou příslušnost, sociální postavení, sexuální orientaci, věk, rozumovou úroveň a pověst.
- Tlumočnick má právo odmítnout výkon své profese z důvodu pro něj špatných pracovních podmínek, nebo v případě, že by nedokázal být neutrální vůči tlumočenému sdělení, a poškodil tak klienta, svou osobu nebo profesi.

- Tlumočnické sleduje vývoj své profese a její náplně u nás i ve světě, učí se znát kulturu Neslyšících, doplňuje své vědomosti týkající se problematiky sluchově postižených a cíleně zvyšuje svou profesionální úroveň.
- Tlumočnické ctí svou profesi, usiluje o spolupráci s ostatními tlumočnickými při prosazování a obhajobě společných profesionálních zájmů.
- Tlumočnické zná etický kodex a dodržuje ho.

Přesto, že tlumočnické bývá obvykle přítomen přímo v prostorách, kde se tlumočená situace odehrává (učebna, pracovna vyučujícího atd.), současné informační technologie umožňují i **využití dálkového tlumočnické**, který se fyzicky nachází na svém kmenovém pracovišti a se svým klientem komunikuje prostřednictvím on-line zvukového a video-přenosu (např. prostřednictvím komunikačních programů Skype, ooVoo).

*Tlumočení
na dálku*

Dalším způsobem zpřístupnění sdělovaných informací studentům se sluchovým postižením je poskytování služby simultánního přepisu. **Simultánní přepis textu** je v České republice poměrně novou a dosud ne příliš zažitou technikou zprostředkování informací osobám se sluchovým postižením. Jedná se o **doslovný přepis mluvené řeči do psané podoby téhož jazyka tak, aby si mohl klient se sluchovým postižením informace přečíst v reálném čase** (resp. jen s minimálním časovým zpožděním).

*Simultánní
přepis*

Simultánní přepis provádí speciálně proškolený pracovník – přepisovatel, který na klávesnici běžného počítače nebo notebooku zaznamenává mluvený projev řečníka. Kromě dovednosti rychlého psaní na klávesnici je třeba, aby byl přepisovatel seznámen se základními pravidly přepisu. Text se podle počtu klientů, kterým je služba poskytována, zobrazuje buď na běžném monitoru, větší obrazovce, případně je promítán na projekční plátno. K realizaci simultánního přepisu není nutný žádný speciální software, zcela postačující je všeobecně známý textový editor Microsoft Word. Zkušenosti z praxe ukazují, že nejvhodnější je nastavení barevného schématu s modrým pozadím, bílým bezpatkovým fontem písma a zobrazení na celou stránku. (srov. např. www.prepis.cz, www.czps.cun.cz)

*Technické
podmínky
přepisu*

K hladšímu a rychlejšímu průběhu simultánního přepisu přispívá nastudování podkladů k přednášce či projevu přepisovatelem předem, aby si mohl nastudovat případné komplikované pojmy, cizojazyčné a odborné výrazy, jména a další výrazy, u kterých by mohlo dojít k nadměrnému zpoždění nebo nesprávnému přepisu. Podobně jako tlumočení, i simultánní přepis je činností poměrně náročnou na pozornost a soustředění, což způsobuje narůstající únavu přepisovatele a nárůst chyb a překlepů. Při přepisování trvajícím déle než hodinu se proto doporučuje využívat služeb více přepisovatelů. Přínosem simultánního přepisu textu je rovněž fakt, že **zapsaný text je možné** (samozřejmě se souhlasem řečníka) **uchovat a předat v elektronické podobě studentovi, pro kterého pak současně plní funkci poznámek z výuky.**

3.1.2 Osobní a studijní asistence

Za osobní asistenci označujeme ty služby, které studentům se specifickými potřebami (zejména pak se zdravotním postižením) **pomáhají kompenzovat jeho fyzická omezení při sebeobsluze a dalších fyzických aktivitách**, které bezprostředně souvisí s jeho studiem a pobytem ve studijním prostředí (včetně ubytovacích a stravovacích služeb, pokud se odehrávají v univerzitních zařízeních). **Míru a rozsah asistenčních**

*Osobní
asistence*

služeb si určuje výhradně sám student, kterému je služba poskytována a poskytovatel ji může odmítnout pouze tehdy, je-li požadovaná činnost v přímém rozporu se zákony, předpisy platnými pro danou školu nebo se zásadami etickými a že odmítnutím nedojde k ohrožení zdraví nebo života daného studenta. (MŠMT, 2012)

Osobní asistence je zpravidla poskytována podle pokynů studenta v přímém kontaktu studenta a jeho asistenta s výjimkou situací, kdy může být realizována dálkově elektronickou komunikací (např. textovým chatem, audio- nebo videohovorem). Osobní asistence je pak v rámci vysokoškolského studia poskytována pouze v případech, že objektivně není možné využít technologie a kompenzační postupy, které by mohly studenta se specifickými potřebami učinit zcela nezávislým. **Předpokládá se přitom, že student vysoké školy již v průběhu předchozího života nabyl dostatečné specifické dovednosti, které umožňují v maximální míře využívat dostupného potenciálu studenta.**

*Služby
osobní
asistence*

Mezi služby osobní asistence patří zejména:

- **asistence při manipulaci s předměty a sebeobsluze**, která je určena zejména studentům s těžkým tělesným postižením způsobujícím značné obtíže v mobilitě;
- **průvodcovské služby** spočívající v doprovodu studenta se specifickými potřebami (zpravidla studenti s tělesným nebo zrakovým postižením) na neznámá nebo obtížně přístupná místa, které student navštěvuje v přímé souvislosti se svým studiem;
- **asistence při aktivitách administrativního charakteru** (např. vyřizování písemností souvisejících se studiem), jejichž zpřístupnění pomocí standardních postupů (např. digitalizací dokumentů) je nemožné, případně neefektivní;
- **redakční služby**, které spočívají v závěrečných formálních (zejména typografických, případně jazykových – viz dále) úpravách elektronických dokumentů vyžadovaných při plnění studijních povinností.

*Studijní
asistence*

Vedle výše uvedených „klasických“ služeb osobní asistence jsou vysokoškolským studentům se specifickými potřebami poskytovány i **služby studijní asistence**. Od osobní asistence, jejíž náplň a míra je určována jejím příjemcem (studentem se specifickými potřebami) se asistence studijní liší faktem, že jejím **zadavatelem** (ve smyslu zaměření a rozsahu) **je ten, kdo je zodpovědný za danou výuku** (zpravidla vyučující), **případně za zajištění podmínek vyrovnání studijních příležitostí** (např. koordinátor služeb pro studenty se specifickými potřebami).

*Služby
studijní
asistence*

Mezi služby studijní asistence patří především:

- **Nácvik specifických dovedností** studentů s jednotlivými kategoriemi zdravotního postižení:
 - studenti se zrakovým postižením – nácvik práce se speciální výpočetní technikou a speciálním softwarovým vybavením, efektivní práce s pokročilými hmatovými dokumenty (speciální symboly, hmatová grafika apod.);
 - studenti se sluchovým postižením – nácvik efektivní práce s psaným textem, výuka odborné terminologie ve znakovém jazyce atd.;
 - studenti s tělesným postižením (především horních končetin) – nácvik práce se speciální výpočetní, případně jinou kompenzační technikou;
 - studenti se specifickými poruchami učení – zejména nácvik strategií při práci s textem a nácvik práce se softwarovými aplikacemi, které umožňují kontrolu strukturní, typografické a ortografické správnosti textu;

- studenti s dlouhodobým somatickým onemocněním a studenti s psychickým onemocněním – nácvik strategií pro efektivní využití času pro studium, rozvržení studijních povinností apod.;
- studenti s narušenou komunikační schopností – nácvik práce se speciálními technickými pomůckami, případně softwarovými aplikacemi, které slouží k rozvoji narušené komunikační schopnosti.
- **Zprostředkování skutečností přístupných během výuky výhradně zrakem**, kdy studijní asistent studentovi se zrakovým postižením vhodnými kompenzačními mechanismy (např. pomocí popisu mluvenou řečí, převodu do hmatové podoby) zpřístupňuje zrakové vjemy, které by byly jinými postupy nesdělitelné.
- **Asistence při orientaci v neznámém dokumentu s netriviální strukturou** určená zpravidla studentům se zrakovým postižením (v případě dokumentů, pro jejichž efektivní čtení není možné využít standardní odečítače obrazovky) nebo sluchovým postižením, případně specifickými poruchami učení, kterým pomáhá překonávat případné obtíže při orientaci v jazykových jevech obsažených v textu.
- **Pomoc při fyzické manipulaci se stroji, přístroji a laboratorními vzorky** pro studenty se zrakovým postižením a pohybovým postižením, kdy tato asistence vyžaduje specifické dovednosti a znalosti poskytovatele služby a není možné pro její zajištění využít běžného osobního asistenta.
- **Asistence při sportovních aktivitách v rámci výuky** pro studenty se zrakovým, sluchovým a pohybovým postižením, která podobně jako v předchozím případě vyžaduje od asistenta speciální znalosti a dovednosti, které zaručují zajištění bezpečnosti klienta a současně umožňují jeho maximální zapojení do sportovní aktivity. (MŠMT, 2012)

Za studijní asistenci je možné označit i službu **zapisování poznámek z výuky pro studenty postižením mobility**, jejichž snížené nebo omezené motorické funkce neumožňují efektivní pořizování poznámek z výuky (ať již ručních či elektronických).

*Zapisování
poznámek*

Další cílovou skupinou služby zapisování poznámek jsou **studenti se sluchovým postižením**, protože jedním z důsledků sluchového postižení na oblast komunikace je nutnost udržovat ze strany sluchově postiženého příjemce stálý a intenzivní zrakový kontakt. Má-li tedy student se sluchovým postižením přijímat informace od komunikačního partnera (přímo nebo prostřednictvím tlumočnicka), nemůže v tutéž chvíli zapisovat (na papír či do notebooku) poznámky z probíhajícího projevu, přednášky, konzultace apod. Lidé se sluchovým postižením sice většinou disponují dovedností napsat si drobnou poznámku (slovo, jméno, číslo apod.) i bez zrakové kontroly, v případě delších zápisů ale tuto techniku není možné použít. V případě, že je komunikace studentovi tlumočena do znakového jazyka, musel by navíc informace, které od tlumočnicka přijímá, sám překládat do českého jazyka (český znakový jazyk nemá prakticky využitelnou psanou podobu), což opět vyžaduje značné soustředění a může vést k chybám při překladu.

Pro vyrovnání studijních podmínek studentů s těžkým postižením mobility a studentům se sluchovým postižením ve srovnání s intaktními studenty je proto **vhodné zajistit těmto studentům službu zapisování poznámek z výuky tak, aby se student mohl plně soustředit na příjem informací od řečníka**. Zapisování poznámek je servisní služba, která žádným způsobem nenarušuje samotnou komunikaci nebo výuku a je poměrně organizačně nenáročná. Poskytovatel nemusí mít absolvovaný žádný speciální kurz, je však vhodné, aby byl dostatečně kompetentní v komunikační technice, kterou preferuje jeho klient, orientoval se v oboru, pro který zapisuje poznámky, byl schopen zpracovávat

*Charakteristika
služby*

studijní poznámky podle přání studenta (studijní poznámky nejsou pouze fonetickým přepisem prezentované řeči, ale měly by být obsahově, didakticky i graficky zpracované tak, aby byly pro studenta srozumitelné a použitelné pro následné studium) a měl čitelný rukopis, případně uměl dostatečně rychle psát na klávesnici.

Vzhledem k výše uvedenému je vhodné, aby byl počet poskytovatelů služby ustálený a nedocházelo k jejich častému střídání (dlouhodobější spolupráce vede ke kvalitnějším výstupům). Jedním ze způsobů organizačního zajištění služby zapisování poznámek je využití vytypovaných spolužáků studenta s postižením, u kterých je zajištěna pravidelná a dlouhodobá spolupráce se studentem a aktuální znalost studijního prostředí. Nevýhodou využití spolužáků je jejich nadměrné zatěžování (v případě, že zapisují poznámky v podobě vhodné pro studenta se sluchovým postižením, nemusí styl studijních poznámek vyhovovat jim samotným), nutnost provádět xerokopie takových poznámek (čímž se snižuje jejich čitelnost a kvalita) a fakt, že takto poskytovaná služba přestává být účastníky časem vnímána jako profesionální služba, ale začíná být spíše kamarádkou výpomocí.

*Asistence
při práci
s textem*

Dalším typem studijní asistence, která je **poskytována zejména studentům s těžkým sluchovým postižením** a jejíž potřeba pramení z faktu, že pro neslyšící uživatele znakového jazyka je český jazyk cizím jazykem, je **asistence při práci s textem**. Vysokoškolští neslyšící studenti zpravidla i přes své sluchové postižení dokáží rozumět psanému českému textu a při práci s ním tedy většinou studijní asistenci nepotřebují. Obtíže ovšem mohou nastat v situacích, kdy je při čtení textu zapotřebí vysoká jazyková kompetence a kdy na přesné analýze psaného textu závisí úspěch studenta (např. v písemných testech, u kterých jde o tzv. slovíčkaření). V takové situaci je pak vhodné využít tlumočnicka (v tomto případě však terminologicky správněji „překladaatele“), který text náležitě přeloží a případně okomentuje v českém znakovém jazyce.

*Asistence
při tvorbě
textu*

I přesto, že neslyšící studenti mohou v rámci svého studia využívat při komunikaci znakový jazyk, musí plnit i studijní povinnosti, které spočívají v tvorbě psaného textu (seminární práce, závěrečné kvalifikační práce apod.). Podobně jako u každého mluvčího, který pracuje s textem v cizím jazyce (např. Čech pracující s anglickým textem) se vyskytuje více chyb u produkce tohoto textu než při pasivní práci s ním. I lidé se sluchovým postižením se při psaní českého textu dopouštějí celé řady charakteristických chyb, které by pak dle objektivních hodnotících hledisek měly vliv na celkové hodnocení vytvořeného textu. **Neslyšící studenti proto mohou využívat asistenčních služeb, které spočívají v jazykových (nikoli obsahových) korekturách vytvářeného textu.** Čas potřebný na finální přípravu a zpracování takového textu je pak obvykle delší než v případě intaktních studentů.

3.2 Adaptace studijních materiálů

Služba adaptace studijních materiálů a studijní literatury je zpravidla **poskytována studentům se smyslovým postižením, případně studentům s těžkými poruchami mobility**. Jejím cílem je převod studijních materiálů do takové formy, která je přístupná zachovaným smyslům studenta, případně jsou modifikovány do podoby, se kterou je možné pracovat při využití speciálních technických pomůcek a zařízení.

Výchozím materiálem je zpravidla **tištěný text** (články, učebnice, publikace, didaktické materiály aj.), který je **zkonvertován do jiného textového formátu, s nímž může daný student plnohodnotně pracovat**. Původní jazyk textu přitom zůstává zachován, převod informací do jiného jazyka (např. do znakového jazyka pro neslyšící studenty), by již spadl do služeb tlumočnických (resp. překladatelských), které se řídí jinými pravidly a na poskytovatele služby kladou vyšší, odborné nároky.

Charakteristika služby

Adaptace studijních materiálů vycházejících z tištěného nebo psaného textu je v současné době nejčastěji řešena elektronizací textu pomocí skenování a jeho následnou digitalizací do editovatelné podoby (např. pomocí OCR rekognity). Součástí digitalizace je i grafická úprava textu, jeho vhodná strukturace a zejména korektura, protože i moderní aplikace na rozpoznávání textu se dopouštějí určitého procenta chyb a překlepů (jejich počet je dán zejm. kvalitou tištěné předlohy). **Míra provedení těchto úprav je závislá na potřebách studenta a dalším určení charakteru adaptace daného textu.**

Další práce jsou poté závislé na výstupní formě, kterou student preferuje a kterou charakter adaptovaného studijního materiálu umožňuje. V případě, že je cílovou podobou elektronický materiál, je vygenerován **editovatelný dokument** (soubory ve formátu DOC, RTF, TXT apod., případně soubor PDF s přístupnou textovou vrstvou), který je možné dále aktivně upravovat (např. vpisovat poznámky, měnit text) a dále s ním pracovat s využitím hlasového nebo hmatového výstupu počítače (pro studenty s těžkým zrakovým postižením). Další možností je vygenerování **needitovatelného elektronického dokumentu** (např. soubory ve formátu PDF, JPG, BMP aj.), který není možné upravovat a který není přístupný čtecím zařízením. Needitovatelné elektronické dokumenty jsou určeny pro vnímání zrakem (např. studentům s těžkým postižením mobility nebo ve zvětšené podobě slabozrakým studentům).

Editovatelné a needitovatelné dokumenty

Digitalizovaná verze tištěného textu se rovněž může stát podkladem pro **tisk v Braillově bodovém písmu**, případně pro **tisk zvětšeného černotisku**. Za adaptaci studijních materiálů je možné považovat i **pořizování audiozáznamů studijních nebo jiných textů**, kterou jsou tzv. namlouvány a následně mohou být používány studenty se zrakovým postižením. Opačným postupem (ručně nebo pomocí počítačových aplikací umožňujících rozpoznávání lidské řeči) je pak možné převádět do textové editovatelné nebo needitovatelné podoby audiozáznamy mluvené řeči (např. záznamy přednášek pořízené na diktafon studenty se zrakovým nebo sluchovým postižením, případně studenty s těžkým postižením mobility).

Další výstupy adaptovaných materiálů

Do této služby ovšem patří i adaptace jiných druhů studijních materiálů nejčastěji pro studenty se zrakovým postižením, jako např. **vytváření hmatových a prostorových modelů** reálných objektů, jejichž původní rozměry nebo vlastnosti neumožňují efektivní rozpoznání jejich vlastností (např. modely budov, krajiny, terénu). Využívá se i tzv. **tyflografiky a hmatové grafiky**, která s využitím příslušných technologií dokáže znázornit prostorové souvislosti, stereometrická schémata, umělecké plastiky apod.

3.3 Poradenská činnost a intervence

Obsahem poradenské a intervenční činnosti je **přímý a zpravidla individuální kontakt** poskytovatele služby se studentem se specifickými potřebami, v rámci něhož **jsou studentovi předávány dovednosti a poskytovány informace, které napomáhají více či méně eliminovat negativní důsledky zdravotního postižení nebo onemocnění na studium.**

3.3.1 Speciálněpedagogická intervence

Záměrem speciálněpedagogických intervencí je **získání nových dovedností studenta se specifickými potřebami**, které vedou k jeho vyšší studijní samostatnosti. Předpokládá se přitom, že vysokoškolský student se specifickými potřebami již disponuje minimálními kompetencemi potřebnými k úspěšnému absolvování studia. **Smyslem poskytovaných speciálněpedagogických intervenčních služeb na vysoké škole tedy není suplovat speciálněpedagogickou intervenci, které se studentovi mělo dostat v rámci předchozího studia** (s výjimkou studentů, u kterých ke vzniku specifických potřeb došlo až v průběhu vysokoškolského studia), ale výuka takových dovedností, které jsou specifické pro studium na vysoké škole, konkrétní studijní prostředí, studijní obor apod. V některých ohledech se služby speciálněpedagogické intervence překrývají se službami studijní asistence (zejm. pak nácvik specifických dovedností – viz výše). Před zahájením speciálněpedagogické intervence je vždy provedena pečlivá speciálněpedagogická diagnostika, na základě které je určena míra a charakter plánované intervence. Mezi standardně poskytované intervence patří zejm.:

*Výuka
prostorové
orientace*

- Tato služba je poskytována **studentům se zrakovým postižením, případně studentům s postižením tělesným**. Cílem prostorové orientace je zajištění fyzické orientace a schopnosti samostatného pohybu studenta v prostorech souvisejících se studiem, ve kterých se student pravidelně pohybuje. Výuku prostorové orientace studentů se zrakovým postižením provádí zkušený instruktor, v případě studentů s tělesným postižením pak proškolený osobní asistent.

*Logopedická
intervence*

- Cílem logopedické intervence je náprava **narušené komunikační schopnosti studenta**, zaměřená zejm. na narušení ohrožující studijní úspěšnost studenta – např. balbuties (kocktavost), dyslálie (nesprávná výslovnost hlásek, patlavost), tumultus sermonis (breptavost) aj. Logopedická intervence je poskytována výhradně zkušeným logopedem a má zpravidla dlouhodobý charakter. Logopedická intervence může být kromě studentů s narušenou komunikační schopností poskytována i studentům se symptomatickými poruchami řeči (např. se sluchovým, zrakovým či tělesným postižením).

*Výuka
specifických
komunikačních
technik*

- Cílovou skupinou intervenční služby zaměřené na výuku specifických komunikačních technik jsou zpravidla **studenti, u kterých došlo ke vzniku zdravotního postižení znemožňujícího běžnou komunikaci mluvenou řečí** až v průběhu vysokoškolského studia. Další skupinou jsou pak studenti, jejichž komunikační schopnosti oproti původním předpokladům nepostačují k úspěšnému absolvování studia či konkrétního studijního předmětu. Dle charakteru specifických potřeb studenta může být náplní této intervence např. výuka odezírání nebo znakované češtiny (u ohluchlých studentů), výuka Braillova hmatového písma (u studentů se získaným zrakovým postižením) apod.

3.3.2 Poradenská a konzultační činnost

Hlavní cílovou skupinou poradenských a konzultačních aktivit jsou studenti se specifickými potřebami, kromě nich jsou ale tyto služby poskytovány i intaktním (nepostiženým) studentům-spolužákům, vysokoškolským pedagogům a ostatním pracovníkům univerzity, se kterými student přichází do kontaktu.

K prvotní konzultaci poradenských pracovníků se studenty se specifickými potřebami by mělo docházet nejlépe ještě před podáním přihlášky ke studiu na vysoké škole (např. v rámci dne otevřených dveří nebo po individuální domluvě). V rámci této konzultace jsou pak uchazeči **představena jednotlivá opatření určená k vyrovnání studijních podmínek, případně mohou být konzultovány případné obtíže při studiu konkrétních studijních oborů.**

Konzultace s uchazeči o studium

V souladu s *Metodickým pokynem MŠMT pro financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami vyplývajícími ze zdravotního postižení* (MŠMT, 2012) je po úspěšném absolvování přijímacích zkoušek, přijetí studenta a jeho zápisu ke studiu provedena **diagnostika specifických potřeb studenta ve studiu na vysoké škole a je zpracován návrh opatření, která jeho potřeby respektují.** Za tímto účelem rovněž probíhají konzultace jak se samotným studentem se specifickými potřebami, tak s akademickými pracovníky, kteří se podílejí na jeho výuce, dalšími pracovníky vysoké školy a případně ostatními intaktními studenty – spolužáky. Cílem těchto konzultací je maximální informovanost všech zúčastněných subjektů o daných specifických potřebách studenta, realizaci příslušných opatření, optimálním komunikačním přístupem apod.

Konzultace s ostatními účastníky studia

Kromě výše uvedených speciálněpedagogických a studijních poradenských služeb poskytuje Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na UP i následující zaměření poradenských aktivit:

Zaměření poradenských aktivit

- psychologické poradenství;
- právní poradenství;
- sociální poradenství;
- profesně-pracovní poradenství;
- poradenství v používání technických kompenzačních pomůcek.

3.3.3 Materiální a technické zabezpečení studia studentů se specifickými potřebami

Vysokoškolská poradenská a servisní centra pro studenty se specifickými potřebami disponují kromě příslušného personálního zázemí i bohatým technickým vybavením v podobě nejrůznějších **technických kompenzačních pomůcek**, které jsou doplňkem přímo poskytovaných servisních služeb. Tato technická zařízení jsou buď **nedílnou součástí jednotlivých staveb** (např. bezbariérové plošiny, hlasové majáčky, vestavěné indukční smyčky), případně mají povahu **přenosného mobiliáře**, který je možné studentům zapůjčovat.

*Pomůcky
pro studenty
se sluchovým
postížením*

Pro studenty se sluchovým postižením jsou k dispozici zejména tyto technické kompenzační pomůcky:

- rádiové FM pojítka a FM systém;
- přenosná indukční smyčka;
- notebook s integrovanou webkamerou;
- přídatné adaptéry k individuálním sluchadlům;
- diktafon;
- videokamera;
- speciální softwarové aplikace (slovníky znakového jazyka, elektronické encyklopedie apod.).

Obrázek: FM rádiové pojítka

*Pomůcky
pro studenty
se zrakovým
postížením*

Studenti se zrakovým postižením si mohou zapůjčit např. tyto pomůcky:

- notebook s hlasovým výstupem;
- braillský řádek;
- Pichtův psací stroj;
- elektronický zápisník pro nevidomé;
- diktafon;
- přenosné LCD digitální lupy;
- speciální softwarové aplikace (hlasový výstup, OCR recognity atd.).

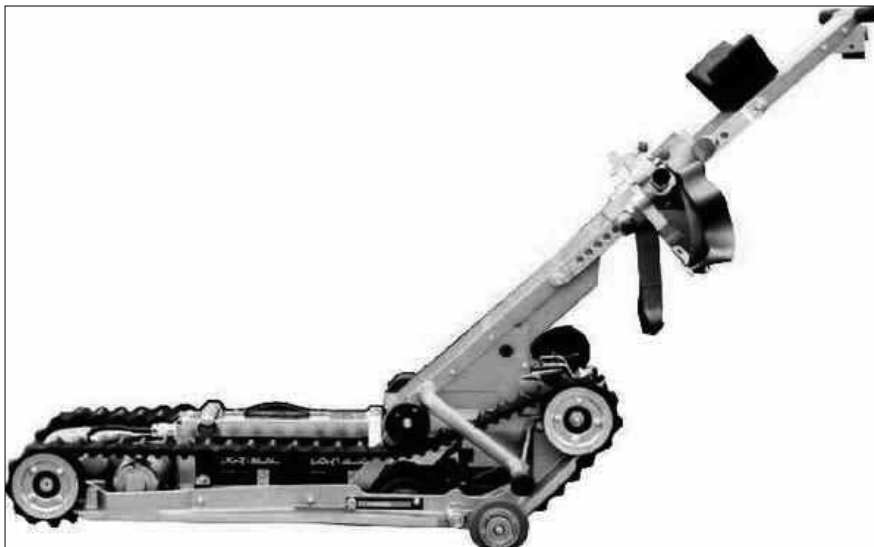

Obrázek: Braillský řádek k počítači
(Převzato z www.blindfriendly.cz)

Studentům s tělesným postižením jsou dostupné mj.:

- standardní i speciální invalidní vozíky (např. sportovní);
- schodolez;
- pomůcky pro polohování;
- diktafon;
- speciální počítačové klávesnice a myši;
- počítačové monitory s dotekovým ovládáním;
- speciální softwarové aplikace (aplikace pro rozpoznávání mluvené řeči, aplikace pro ovládání počítače hlasem apod.).

*Pomůcky
pro studenty
s tělesným
postižením*

Obrázek: Schodolez
(Převzato z www.ares.sk)

Služby pro studenty s narušenou komunikační schopností mají zpravidla charakter logopedických intervencí poskytovaných v prostorách Centra, nicméně i těmto studentům jsou k dispozici k zapůjčení (zpravidla jako součást intervence) speciální softwarové aplikace (např. SONA SPEECH II), umožňující např. sluchovou zpětnou vazbu (tzv. DAF nebo Lee-efekt), metronomem časovanou řeč nebo maskující šum.

*Pomůcky
pro studenty
s NKS*

Kromě výše uvedených pomůcek, které si může student se specifickými potřebami zapůjčit a individuálně je používat, **disponuje Centrum podpory studentů se specifickými potřebami i některými technickými zařízeními, která jsou trvale umístěna v prostorech Centra** a studenti je mohou zdarma užívat k činnostem souvisejícím se studiem:

- výkonné multimediální počítače vybavené speciálními aplikacemi;
- kopírovací stroje;
- skenery a tiskárny;
- počítače s hlasovým nebo hmatovým výstupem;
- braillové tiskárny;
- tiskárny pro tyflografiku;
- digitální zvětšovací lupy;
- knihovna s odbornou českou i zahraniční literaturou;
- elektronická knihovna adaptovaných textů.

Obrázek: Stolní digitální lupy
(Převzato z www.sagitta-brno.cz)

3.4 Školící, osvětová a odborná činnost

Primární náplní Centra podpory studentů se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci je poskytování přímých poradenských a servisních služeb těmto studentům, vedle toho však pracovníci Centra realizují řadu dalších aktivit, které s poskytováním těchto služeb přímo souvisí.

*Školící
a osvětová
činnost*

Efektivní zpřístupnění vysokoškolského studia studentům se specifickými potřebami nespočívá pouze v poskytování služeb přímo jednotlivým studentům, ale **je podmíněno i dostatečnou informovaností ostatních osob, které se v univerzitním prostředí pohybují a se kterými studenti přicházejí do kontaktu.** Cílovou skupinou informačních kolektivních seminářů a individuálních setkání jsou tak zpravidla **vyučující**, kteří se na vzdělávání studentů přímo podílejí, dále **pracovníci kateder a děkanátů** jednotlivých fakult (referentky studijních oddělení, sekretářky kateder apod.), **pracovníci celouniverzitních zařízení** (koleje a menzy, knihovny), intaktní studenti-**spolužáci** atd.

*Vzdělávání
asistentů*

Samostatným druhem školící činnosti je **vzdělávání osobních a studijních asistentů** – poskytovatelů jednotlivých nabízených služeb pro studenty se specifickými potřebami. Ve speciálních kurzech jsou frekventanti odborně připravováni po teoretické i praktické stránce pro poskytování konkrétní služby. Náplň, náročnost i délka jednotlivých kurzů jsou dány zejména druhem služby, kterou bude osobní nebo studijní asistent poskytovat.

*Publikační
činnost*

Součástí osvětové činnosti jsou i **publikační aktivity pracovníků Centra**, které spočívají **ve vydávání odborných, metodických i populárně naučných publikací**, pomocí kterých se snaží jednotlivým cílovým skupinám přiblížit problematiku vysokoškolského studia studentů se specifickými potřebami. Do publikační činnosti patří i **výroba propagačních materiálů** informujících o službách nabízených Centrem podpory studentů se specifickými potřebami, které jsou určeny zejména budoucím uchazečům o studium na Univerzitě Palackého v Olomouci, jejich rodičům, výchovným poradcům na středních školách apod.

Interní i externí spolupracovníci Centra se rovněž podílejí na **výzkumné činnosti**, která je zpravidla zaměřena na jednotlivé oblasti zpřístupňování vysokoškolského studia studentům se specifickými potřebami a přispívá tak k naplňování tohoto záměru. Zjištěné **poznatky jsou poté aplikovány do praxe a prezentovány na odborných mezinárodních konferencích.**

*Odborná
a vědecko-
výzkumná
činnost*

Závěr

Vážené studentky a studenti,

děkujeme za prostudování metodického textu Centrum podpory studentů se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci, ve kterém jsme se pokusili Vám představit systém poradenských a servisních služeb poskytovaných studentům se specifickými potřebami. Věříme, že se Vám i za případné pomoci Centra podaří Vaše studium dovést až k závěrečným zkouškám a následně absolventské promoci.

Autorský kolektiv

Resumé

Publikace je určena studentům se specifickými potřebami Univerzity Palackého v Olomouci případně uchazečům o studium a přehlednou formou představuje východiska a systém poskytování příslušných služeb těmto studentům na UP. V jednotlivých kapitolách jsou prezentovány informace o Centru podpory studentů se specifickými potřebami na UP, obecné přístupnosti studia, stejně jako soupis a charakteristiky konkrétních poskytovaných služeb. Součástí je rovněž etický kodex pracovníků podílejících se na poskytování služeb a adresář důležitých kontaktů.

Summary

The publication is intended for the students of Palacky University in Olomouc with specific needs, and study applicants. The publication presents a clear overview of the background and system of providing services to these students of Palacky University. The chapters of the publication provide information about the Centre for supporting students with specific needs at Palacky University, general study accessibility, and a list and descriptions of specific services. Also included is the Ethical code of the employees who provide these services and a directory of important contacts.

Literatura

Seznam použité literatury:

1. ČEŇKOVÁ, I. 2008. *Úvod do teorie tlumočení*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 111 s. ISBN 978-80-87218-09-9.
2. JANKOVSKÝ, J. 2006. *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením*. 2., dopl. vyd. Praha: Triton. 173 s. ISBN 80-7254-730-5.
3. JURKOVIČOVÁ, P.; REGEC, V. 2012. *Úvod do speciálněpedagogického poradenství*. Olomouc: Univerzita Palackého. V tisku.
4. MŠMT. 2012. *Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami vyplývajícími ze zdravotního postižení*.
5. NOVOSAD, L. 2009. *Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním*. 1. vyd. Praha: Portál. 272 s. ISBN 978-80-7367-509-7.
6. ŠEBKOVÁ, H. 2008. *Úvod do tlumočnické profese a vzdělávací systémy tlumočnicků v ČR a v zahraničí*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 109 s. ISBN 978-80-87218-02-0.

Seznam doporučené literatury:

1. ČEŇKOVÁ, I. 2008. *Úvod do teorie tlumočení*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 111 s. ISBN 978-80-87218-09-9.
2. ČERVINKOVÁ-HOUŠKOVÁ, K.; KOVÁČOVÁ, T. 2008. *Umělecké tlumočení do znakového jazyka*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 133 s. ISBN 978-80-87218-10-5.
3. ŠEBKOVÁ, H. 2008. *Úvod do tlumočnické profese a vzdělávací systémy tlumočnicků v ČR a v zahraničí*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 109 s. ISBN 978-80-87218-02-0.
4. TORÁČOVÁ, V. 2008. *Tlumočení pro neslyšící a související legislativa*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 159 s. ISBN 978-80-87218-31-0.

Legislativní normy:

1. Studijní a zkušební řád Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 7. července 2013 (A-10/2011).
2. Uchazeči a studenti se specifickými potřebami na Univerzitě Palackého v Olomouci (B3-14/4-SR).
3. Zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob. *Sbírka zákonů*, č. 155/1998.
4. Zákon o vysokých školách. *Sbírka zákonů*, č. 111/1998 Sb.

Internetové zdroje:

1. www.akademikolomouc.cz
2. www.ares.sk
3. www.blindfriendly.cz
4. www.cktzj.com
5. www.czps.cun.cz
6. portal.upol.cz
7. www.prepis.cz
8. www.prihlaska.upol.cz
9. www.sagitta-brno.cz
10. www.skm.upol.cz
11. www.skupol.28t.cz
12. www.studentskatelevize.upol.cz
13. www.studuj.upol.cz

14. www.upborec.cz
15. www.upol.cz
16. webmail.upol.cz
17. http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/studenti/2014-Kudy_Kam_web.pdf

O autorech

prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.

Je absolventkou Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, oboru učitelství pro mládež vyžadující zvláštní péči. Veškerá kvalifikační řízení, včetně profesorského řízení, absolvovala v oboru speciální pedagogika. Od roku 1982 působí na PdF UP, nyní na pozici profesorky Ústavu speciálněpedagogických studií. Je školitelkou v doktorském studijním programu speciální pedagogika na PdF UP. Je řešitelkou projektu GA ČR a dalších grantů, autorkou několika monografií, řady studijních opor, odborných statí atd. Po celou dobu se ve své výzkumné i publikační činnosti zaměřuje na problematiku spjatou s životem osob se zrakovým postižením a osob hluchoslepých. Pro studenty pregraduální i postgraduální přípravy vede přednášky z oblasti speciální pedagogiky osob se zrakovým postižením.

doc. Mgr. Jiří Langer, Ph.D.

Studoval na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, obor učitelství pro 2. stupeň speciálních a základních škol v aprobaci speciální pedagogika – technická výchova, dále rozšiřující studium surdopedie se zaměřením na znakový jazyk, absolvoval postgraduální doktorské studium v oboru speciální pedagogika a v roce 2013 se habilitoval v oboru speciální pedagogika.

Od r. 2001 působí jako odborný asistent a následně jako docent Ústavu speciální pedagogiky PdF UP. Svou odbornou a vědeckovýzkumnou činnost zaměřuje na oblast surdopedie, komunikace osob se sluchovým postižením, lexikografie českého znakového jazyka, tlumočení českého znakového jazyka a taktilní komunikace hluchoslepých.

Je autorem nebo spoluautorem odborných článků a publikací s tematikou surdopedie, hluchoslepoty, učebních textů a slovníků znakového jazyka, působí jako tlumočnick znakového jazyka a taktilního znakového jazyka. Pravidelně se účastní tuzemských i zahraničních odborných konferencí a jako řešitel nebo spoluřešitel se podílí na zpracování grantových a výzkumných úkolů.

Mgr. Lucia Pastieriková, Ph.D.

Studovala na Pedagogické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě, obor speciální pedagogika se zaměřením na psychopedii, surdopedii, etopedii a poradenství. Na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci absolvovala postgraduální studium v oboru speciální pedagogika.

V letech 2004–2006 odborná praxe ve Speciální základní škole pro žáky s mentálním postižením v Bratislavě, od roku 2011 odborná asistentka na Ústavu speciálněpedagogických studií Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, od r. 2012 je ředitelkou Centra podpory studentů se specifickými potřebami Univerzity Palackého v Olomouci.

Odborné zaměření na oblast psychopedie, vědeckovýzkumná činnost v oblasti výchovy a vzdělávání mentálně postižených žáků a žáků s autismem.

prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.
doc. Mgr. Jiří Langer, Ph.D.
Mgr. Lucia Pastieriková, Ph.D.

**Centrum podpory studentů se specifickými potřebami
na Univerzitě Palackého v Olomouci**

Výkonná redaktorka prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.
Odpovědná redaktorka Mgr. Jana Kreiselová
Jazyková redaktorka
Návrh sazby Mgr. Petr Jančík
Technická redaktorka RNDr. Anna Petříková
Návrh obálky Jiří Jurečka

Vydala a vytiskla Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
www.vydavatelstvi.upol.cz
www.e-shop.upol.cz
vup@upol.cz

1. vydání

Olomouc 2015

Edice – Ostatní odborné publikace

ISBN 978-80-244-4612-7

Neprodejná publikace

VUP 2014/0579